6-a Jaro. N-o 291 APERAS SEMAJNE Leipzig, 1./5. 1930

ESPERANTO JE LA SERVO DE L' TUTMONDA PROLETARO

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

KULTURA KAJ INTERHELPA ORGANIZO DE PROLET-ESPERANTISTOJ

REDAKTEJO: 14, avenue de Corbéra, Paris-12e
Gvidanto: E. Lanti

SIDEJO de Plenum-Komitato de SAT
23, rue Boyer, Paris-20e

ADMINISTREJO: Kolmstr. 1, Leipzig O 27
Administranto: R. Lerbner

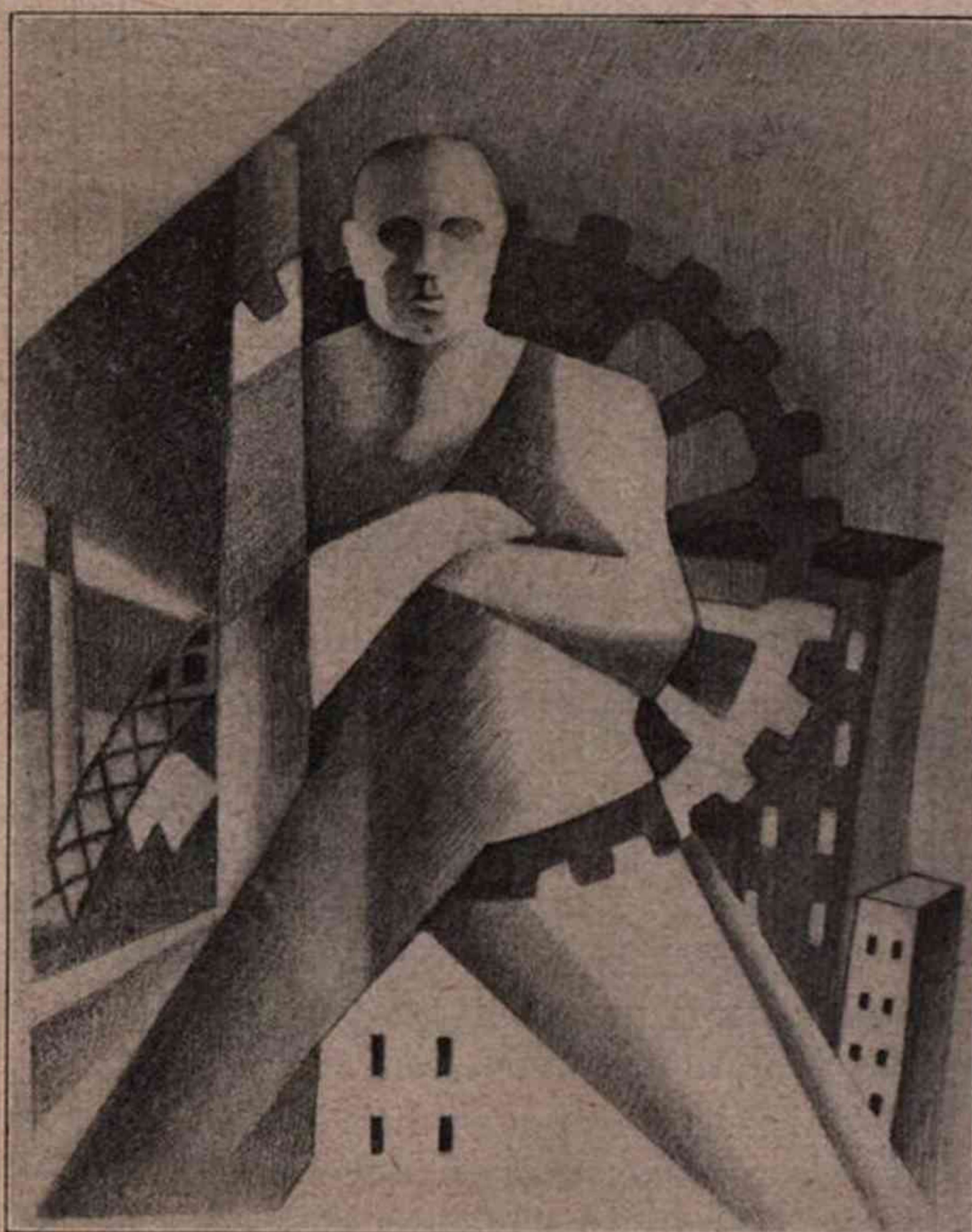
UNUA DE MAJO

Verdaĵoj kiel ĉiujare en tiu bela sezono komencis ekflori ĉirkaŭ ni, burĝonoj elĝermis sub la varmigaj radioj de l' printempa suno, arboj kovriĝis per bela, plensuka foliaro, kvazaŭ tuŝitaj de magia bastoneto. Ornamis sin la herbejoj per belaj, multkoloraj floroj. La majo alvenis!

Eterne ripetiĝanta procezo de l' estiĝo — same eterna kiel la formortado en aŭtuno k vintro... Printempa naskiĝo tiom kutima, tiom normala, ke ni apenaŭ meditus pri ĝia simplo, se ni ne mem sentus niajn vejnojn traflui freŝan torenton impetan da vivoĝojo, kiu donas al ni novan krean forton por la taskoj k laboroj de l' vivo.

Kaj ĝuste en la momento, kiam la individuo plej intense eksentas la pulsadon de l' vivrenoviĝo, ekleviĝas ankaŭ la amasoj laboristaj kiel vasta maro en sia kolektiva forto por elmontri manifeste sian firman volon venki super la malnova ordo kun ĝiaj kadukaj agmetodoj de subpremo k ekspluatado, — sian decidon anstataŭi ĝin per tuthomara solidaro.

La Unua de Majo, laboristara festo tutmonda, vibrigas en nia sentaro ĉion, kio estas en ni pli alta ol la nura malgranda propra mio, — ĉion, kio ligas nin al pli supera unuo. La Unua de Majo estas promeso k parte — plenumo... se ni vidante antaŭ ni klare la atingotaĵon, manpremas je nia flanko paŝantan la fraton-kamaradon, ĉirkaŭprenas per karesa rigardo la densan homamason kantantan, fidoplenan, kies marŝritmo estas la *"novan mondon ni konstruos"* k kies batalvoko la *"kontraŭ propraj generaloj..."*

Originale por "S-ulo"

Sed en la fundo de la vidaĵo ne leviĝas verdaj herbejoj apud bluetaj montetoj k lazura ĉielo kun rozkolora aŭroro. En la fundo leviĝas la severaspektaj, fumnigrigitaj kamentubegoj k altfornegoj de l' industrio. La maŝino difinas la vivmanieron de l' proletaro. La maŝino kunloĝigas la amasojn en urbegoj, en domaregoj, donis al ili la viveblon kun la... vivsufero, la ribeliga elemento. La tekniko estras la naturon. Komencas ĝin estri. Ne kompleta ankoraŭ estas ĝia triumfo. Ankoraŭ la mirinda ekflorado de l' arboj k vegetaĵoj sub la maja suno ne okazas laŭ ordono de maŝinoj. Ne estas la arta mekaniko, kiu vivigas nin mem, homidojn, k sentigas al ni en apartaj horoj nian intiman ligitecon al la ĉion organikan estiganta naturo...

La homo subigos pli k pli la naturon per sia racio: plej bonan pruvon pri tio liveras la tuta trapasita historio de l' homaro. Sed la mekanikigo, la industriigo, la ekonomia raciigo, speciale progresanta en nia nuna epoko, estas nur *unu* aspekto de l' procezo plenumiĝanta dum la paso de l' epokoj. Scienculoj en biologio, medicino, pedagogio k aliaj fakoj faros same gravan laboron por la alkonduko de l' socialismo, kiel tiuj inventantoj k pliperfektigantoj de maŝinoj, pioniroj sur la ekonomi-teknika kampo. Ankaŭ la raciigistoj sur la lingva kampo. Unu faktoro ne estas imagebla sen la alia. La socialisma socio signifas pliintensigon de l' universala vivo, por la amasoj kiel por la unuopulo, prirabita je persona profito, nur aganta je la servo de l' kolektivo.

Ni pensu pri tio en la Unua de Majo, kiam ni ree elpaŝos kun niaj esence ekonomiaj depostuloj, pri mallongigo de l' labortempo, pri plialtigo de l' salajroj, kontraŭ mastra despotismo, kontraŭ milita barbareco, —

ĈIRKAŬ LA UNUA DE MAJO

Malmultaj scias, ke la iniciatoro de l' ĉiujara Unuamaja manifestacio nomiĝas Remono *Lavinj* (Raymond Lavigne). Decus tamen memori pri li, same kiel pri la tro ofte forgesataj kvar martiroj en Ĉikago mortigitaj la 1-an de majo 1886, kiam la manifestaciantoj en tiu tago volas ĉu konfirmi sian batalemon k venkemon, ĉu festi, en estonta socialisma socio, la liberiĝon de l' Laboro.

En novembro 1888 okazis en antaŭurbo de Bordo (Bordeaux) la 3-a kongreso de l' Nacia federacio laboristsindikatara. Dum ĝi iu Johano *Dormŭa* (Jean Dormoy), Monlusona (Montluçon-a) metalurgisto, energia propagandisto, memorigis, ke ne sufiĉus, kiel tiutempe okazis, post ĉiu kongreso prezenti grave siajn akceptitajn rezoluciojn al la publikaj instancoj, kiuj ne ekzamenante ilin ignoris. Li proponis, ke oni ne ripetu senfine tiun platonan geston, sed ke en la sama tago, je la sama horo, dum la delegitaroj irus por plenumi sian ritan mision ĉe la instancoj, grandiozaj manifestacioj okazu por subteni la delegitojn.

Entuziasmajn aklamojn ricevis Dormŭa. Lia propono estis transdonata al la Ĝenerala Konsilantaro de l' federacio por plenumo. Lavinj estis ĝia tiama sekretario. Ĉi tiu klopodis tiom multe k tiel sukcese, ke la 10. februaro de l' sekvanta jaro en pli ol sesdek urboj de Francio la manifestacioj okazis, kiuj du semajnojn poste ripetiĝis, kun granda sukceso, por depostuli la respondon de l' instancoj.

Kuraĝigite R. Lavinj havis ideon: Kial oni ne organizus grandan internacian manifestacion kun fiksa dato, tiele ke, en ĉiuj landoj k en ĉiuj urboj samtempe, interkonsentinte pri la tago, la laboristoj postulus de la estraroj limigon leĝan de l' labortago je ok horoj? Tiel formulita de Lavinj mem, la propono estis prezentata al la internacia socialista kongreso, kiu havis lokon en Parizo, okaze de l' universala ekspozicio, k kiu estis la inaŭgura kongreso de l' II-a Internacio. Ĝi akceptis la proponon senprokraste k elektis kiel daton la 1. majo 1890.

Kial la 1. majo? Ĉar, diris la rezolucio akceptita, "simila manifestacio decidiĝis por la 1. majo 1890 de l' Amerika Labor-Federacio, en ĝia kongreso de decembro 1888, okazinta en St. Lui (Louis)."

Tiel do: 1. La francaj sindikatoj, je instigo de J. Dormŭa, decidis la 4. no-

Originalo de H. Linseisen

vembro 1888 por la 10/24. februaro de sekvanta jaro *nacian* manifestacion por apogi la laboristajn depostulojn, precipe la okhoran labortagon.

2. La internacia socialista kongreso en Parizo decidis laŭ propono de Lavinj, la 20. julio 1889, *internacian* manifestacion kun preciza objekto: depostulo de l' okhora labortago.

3. Ĝi elektis la daton de l' 1. majo 1890, ĉar la usonanoj projektis por tiu dato "similan manifestacion".

Oni sekve ne povas diri, ke la Unua de Majo havas usonan devenon. Inter la usona manifestacio k tiu fiksita de l' Pariza kongreso la sola komuno estas la dato. La "manifestacio" de l' usonaj sindikatoj (kies estro jam estis Gompers) estis samgrade *pure nacia k pure ekonomia:* temis pri akiro de l' okhora labortago, ĉu per paca kunlaborado kun la mastroj, ĉu per strika perforto. Ia simila atako estis jam farita de ili la 1. majo 1886, kiu vidis la sangan malvenkon en Ĉikago.

La en Parizo decidita manifestacio male devis esti *internacia* k *politika*. Kiel Engels diris, ĝi devis "montri al la kapitalistoj k privatposedantoj de ĉiuj landoj, ke efektive la laboristoj ĉiulandaj estas unuiĝintaj".

Jaron poste, laŭ la alvoko de la Brusela internacia kongreso (1891), tiuj manifestacioj de l' Unua de Majo fariĝis ĉiujaraj.

---

unuvorte niaj postuloj pri materia sekuro, hominda vivo.

Ni tion ne forgesu, ke nenio estos farita, se ni nur scios forpuŝi en abismon la hodiaŭajn tiranojn, la nunan ĥaosan mondordon. Kun la zorgo pri reguligo de produktado k konsumado, kun la kreado de dignaj vivkondiĉoj por ĉiuj ni devas ekagi por nova kulturo, estigi ĝin, ni per niaj propraj fortoj. Tial ni je la tago unuamaja malkaŝe k kuraĝe portu la standardon de SAT, la standardon de la laboristaj esperantistoj batalantaj en la kadro de la tutlaboristara liberig-movado por komuna sennacieca lingvo! *N. B.*

La printemp-aŭtuno

Ho, fieraj, cigarfumaj
Palmoj de l' kafeja bril',
Vi jam pompis dum parfumaj
Ĝuo-noktoj mil kaj mil.

Sed nun venas la printempo,
Ruĝaj floroj en burĝon',
Kaj por vi la velka tempo
Venis en la viv-ozon'.

Jam la nova vivo ĝermas . . .
Novaj kantoj, nova psalm'!
Ruĝburĝonoj sin malfermas,
Velkos la malnova palm'.

Mort' karesas pompajn palmojn,
La modestajn florojn Sun'.
Morto-kantojn, vivo-psalmojn
Kantas la Printemp-aŭtun'.

Emba.

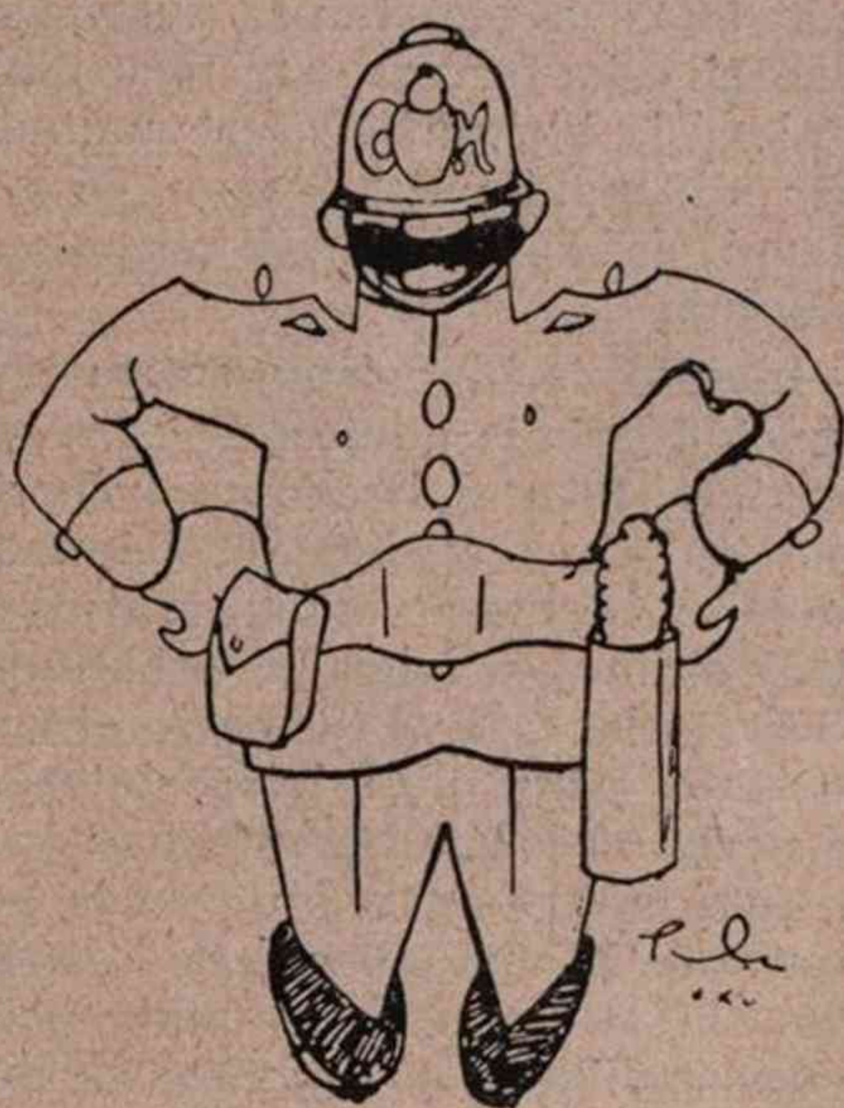
Printempo

Florantaj arbustoj, verdiĝantaj herbejoj, sunbrilo: la printempo alproksimiĝas. Mizeruloj eliras siajn loĝejajn barakojn k promenadas kun malplena stomako, sen laboro, sen celo. Laboristaj infanoj ludas sur la strato. Dolĉa odoro en la aero. Novaj turmentoj por la eksigitoj de la socio. Miloj da senlaboruloj travivis la vintron, sen espero, sed pacience. La malhelo de la longaj noktoj, la krepusko de la mallongaj tagoj milde kaŝis la mizeron. Nun la brilo de la vekiĝanta naturo kruele malkovras la situacion. Dum printempo okazas la plej multaj memmortigoj.

Riĉaj homoj vojaĝas al la maro, al Egiptio, al Suda Francio k tie ĝuas la ĉarmon de la sudregiona printempo. Sur la maraj bordoj, en la banejoj, sur la sportaj kampoj ekregas vigla trafiko. Ĉie gajaj vizaĝoj, senzorgaj mienoj. La vivo ja estas tiel bela.

Proletoj, ĉion ĉi vi ankoraŭ povas konkeri al vi! *F. S., Vieno.*

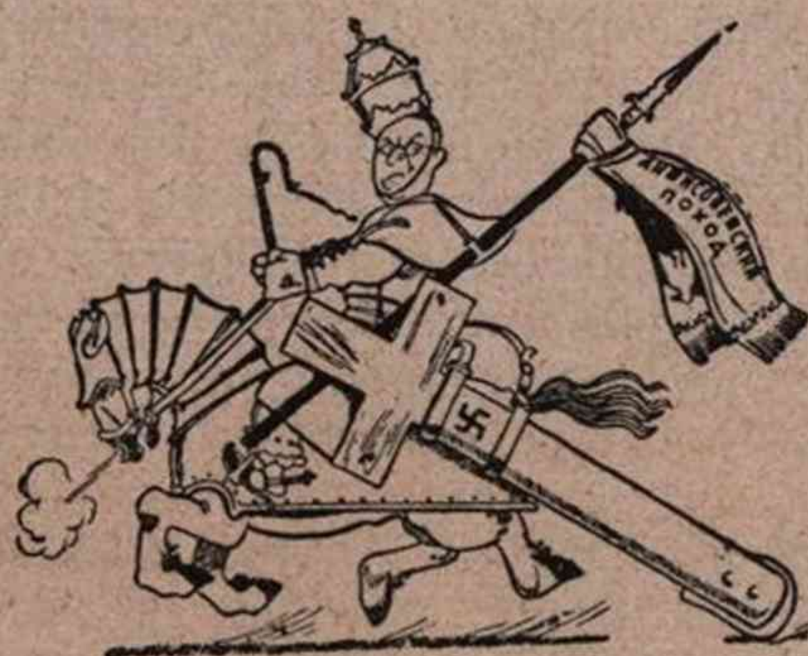
La politika revuo de l'Unua de Majo 1930

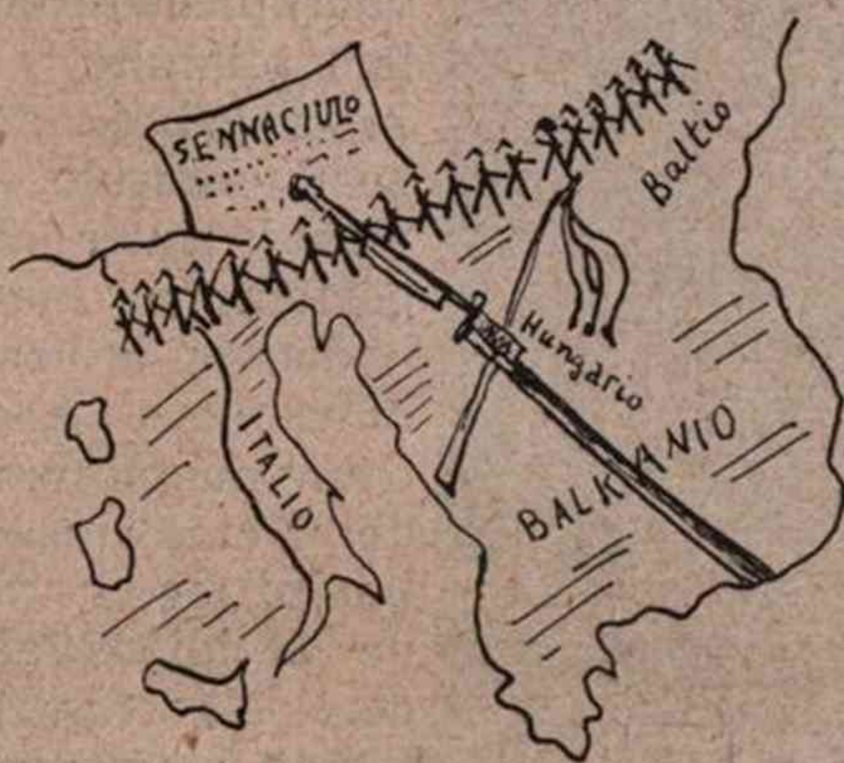
Polic' emociita estas,
En tag' unuamaja manifestas.

Pilsudski sian verkon laŭdas —
Malsatokriojn li ne aŭdas...

La pap' atakas Sovetion:
La senmaskig' ĉagrenas Pion.

Cenzuro la enhavon flaras,
La vojon ĝi al "S-ulo" baras.

Preparas konferenco la "malarmon",
Trompistoj malsukcese verŝas falsan larmon.

Sed ruĝaj flagoj flirtas ĉie:
Nesubpremeblaj, venkkonscie.

KIO ESTAS W.I.R.?

La *Workers International Relief* (La laborista internacia helpo) estas interhelpa organo, kiu unuigas en granda unuiĝo ĉiujn, kiuj donas k ricevas helpon, laŭ la principo de laborista solidaro. La kreskado de la strika k senlaborula ondo entiras centmilojn da laboristoj en WIR. En la lastaj 10—15 jaroj oni jetis el fabrikoj centmilojn pro la evoluo de l' maŝinekniko, k la amaso da eljetitoj ĉiam plivastiĝas. Kaj en la fabrikoj ankoraŭ okupataj laboristoj per la pli perfektaj maŝinoj por sama salajro plialtigas la kvanton da produktoj. Malgraŭ ĉi tiu malbona situacio ni konstatas, ke la plej multaj el la laboristoj ne estas organizitaj. WIR instigas la laboristojn unuiĝi en batalantaj laborist-asocioj. WIR helpas la laboristojn dum la strikoj, ke ili ne estu devigataj reiri labori malvenkinte pro malsato. WIR helpon donas ĉe ia naturkatastrofa okazo por la laboristoj, ne rigardante nacion, rason, religion, principon. WIR batalas kontraŭ diferencigo inter negroj k blankuloj, ĝi klopodas veki la solidaron inter negraj k blankaj laboristoj.

WIR ne faras diferencigon inter ia partio laborista, sed ĝi staras je la bazo de la laborista solidaro. WIR klopodas starigi infanhejmojn, somerkampodomojn, ĝi batalas kontraŭ infanlaboro.

Kiel rilatas WIR al internacieco? Ĝia celo estas ne nur nacie, sed internacie flegi laboristan solidaron. Dum la malbona rikolto, kaŭze de seko en Sovetio, ĝi helpis malsatantajn gelaboristojn, la peranto estis la "Komitato de Sovet-amikoj".

Je la fino de l' mondmilito, kiam en Aŭstrio k Germanio malsatis milionoj da gelaboristoj, tiam ĝi envicigis la tutmondan proletaron por la helpo al malsataj gelaboristoj. Ĉe la okazoj de malsato en Ĉinio, de japana tertremo, de angla karbministа striko k en pli multaj diversaj klasbatalaj k naturkatastrofaj okazoj (Misisipa superakvego, ventegaj katastrofoj ktp.) WIR tie estis k donis helpon k kuraĝigon.

WIR-organizo estas la protektanto de la laborista amator-fotografista Ligo, kiu jam organizas la unuan usonan laboristan bildekspozicion, en Nov Jorko, poste en provincaj urboj. Ĉi tiu ekspozicio montros la vivon, batalon, ĝojon, suferegon de la tutmonda laboristaro; la bildoj ilustros ankaŭ la kolonian vivon. La Ligo petas amator-fotografistojn ĉiulandajn, ke ili bonvolu sendi fotografajojn. Estas bezonataj precipe tiaj pri laborista vivo, ekz. fotoj pri fabrikoj, maŝinoj, laboristloĝejoj, sporto, gimnastiko ktp. La 10 plej bonaj fotojbildoj ricevos premion. La aliaj taŭgaj bildoj aperos en laboristaj gazetoj.

La fotoamatora Ligo intencas trafi du celojn. La unua estas: doni okazon al laboristaj amatoroj prezenti siajn bildojn-fotojn al la publiko. La alia celo estas akiri monon por subteno al WIR.

Atendante la solidaron de la tutmondaj Gek-doj k esperante la alvenon de multaj aĵoj, je sukceso de la ekspozicio de Laborista Amatorligo, ni promesas ĉiam esti pretaj servi al la Gek-doj sammaniere. Adreso: *Workers International Relief,* National Office Hungarian Section: 949. Broadway, Room 512, *New Jork City.*

Komisiata de la WIR. *Louis Nagy (13 286).*

KUN TIU ĈI NUMERO ESTAS EKSPEDATA "LA NOVA EPOKO" ★

La nuntempa situacio de l' nacia hinda movado

(Daŭrigo. Vidu antaŭan n-on.)

Ekzamenu ni nun la ĉefajn malfacilojn, kiujn renkontas hodiaŭ en sia agado la nacimovado, la solvojn, kiujn ĝi pretendas alporti, k provu ni vidi, kia povas esti la verŝajna evoluo de Hindio en la venontaj jaroj.

La ĉefaj malfaciloj, kiujn renkontas la nacimovado, devenas de la Princoj, de la Mahometanoj, fine de la internaj kontraŭdiroj de l' nacimovado mem.

1. Anglio ne okupas la tutan hindan kontinenton; ekstere de Brita Hindio ekzistas pseŭdo-aŭtonomaj ŝtatoj, inter ili iuj estas nur tre malgrandaj princlandoj, dum aliaj, kiel tiuj de Misore, Hajderabad, Baroda Travankore k Koŝin atingas areon egalan al tiu de iuj ŝtatoj centr-eŭropaj. En tiuj teritorioj la malnovaj princoj aŭ *raĝah*-oj estas konservitaj. Anglio kontentiĝas limigi ilian aŭtoritaton. Angla regrajtigito estas instalita ĉe ili, kiu devas esti konsultata por ĉiuj gravaj decidoj; krome li servas kiel arbitro en konfliktkazoj inter la princo k la loĝantaro; li administras la ŝtaton en periodo de malplimulto de l' *raĝaho;* fine, en iuj kazoj de malbona administrado k tro senhonta ekspluatado al la loĝantaro, la regrajtigito havas la povon senposedigi la raĝahon k transmeti lian funkcion al unu el liaj parencoj, post restarigo de l' ordo en la financoj. La aŭtonomaj ŝtatoj okupas proksimume ⅓ el la areo de la hinda kontinento; kelkaj inter ili, kiel tiuj de Mizore, Baroda, Travankore k Koŝin estas inter la plej progresintaj k plej bone administrataj; ili posedas parlamenton k iris multe pli malproksimen ol la angla Hindio sur la vojo de demokrataj reformoj; kontraŭe la plimulto, precipe la malgrandaj raĝahoj, restas ankoraŭ monarkoj absolutaj, malmulte zorgemaj konsideri la plendojn de siaj subuloj. Oni komprenas do, ke la plimulto de l' princoj estas malamikoj de l' nacimovado k inklinas prefere sin deklari por Anglio; ili esprimas speciale esti ligitaj nur per la traktatoj kun la Imperio k ne akceptus la entrudiĝon en siaj regionoj de alia aŭtoritato ol tiu de l' reĝo-imperiestro.

Gandhi

La raporto Nehru provis atenti pri la plendoj de l' princoj; por ĝi la jurrilato kreita per la traktatoj, kunligas la raĝahojn, ne al la reĝo de Anglio persone, sed al la hinda registaro; la hinda parlamento povus do anstataŭi la reĝ-aŭtoritaton k apliki sian kontrolrajton super la princoj plene agnoskante la aŭtonomion de iliaj ŝtatoj. La raĝahoj transdaŭrus sekve en la nova konstitucio; ili simple estus invitataj enkonduki en siaj ŝtatoj la parlamentan reĝimon k partoprenus samrajte kiel la provincoj de l' brita Hindio ĉe Federacio de l' hindaj ŝtatoj, en kiu ili estus reprezentataj. Ŝajnas vere, ke la raporto Nehru povus en siaj ĉefaj trajtoj esti akceptata de la klarvidaj princoj, kiel la plimulto el la raĝahoj sur la duoninsulo, k pluraj inter ili partoprenas jam hodiaŭ en la nacimovado; kontraŭe, la plimulto de l' etaj princlandoj en nordo ne decidiĝos akcepti la novajn ideojn k subtenos verŝajne per plimulto la britan registaron.

2. Dua malfacilo multe pli grava devenas de la sinteno de l' mahometanoj; ĉi lastaj estas sufiĉe multnombraj en Hindio k ĉi tiu nombro kreskas (22,6% en 1881, 23,2% en 1901, 23,5% en 1911, 24% en 1921) ili estas precipe koncentritaj en la nordo, kiel montras la sekvantaj statistikoj pri la dispartiĝo de l' loĝantaro inter la du grandaj religioj en la diversaj provincoj:

	Mahometanoj	*Hinduismanoj*
Nordokcidenta limo	91%	7%
Baluĉistan	87%	11%
Punĝab	55%	43%
Bengalio	53%	43%
Asam	28%	54%
Bombe	19%	77%
Unuigitaj Provincoj	14%	85%
Bihar k Orisa	10%	82%
Madras	6%	88%
Centraj provincoj	4%	84%
Birmanio	3%	88%

Ekzistis do ĉiutempe antagonismo k opozicio nemalgrandigebla, kiu rezultas samtempe el religiaj, politikaj k ekonomiaj kaŭzoj. Laŭ religia vidpunkto, la mahometanoj, rigore monoteistaj, fidelaj al dio de spirito k vero, sentas la plej grandan malestimon por la hinduismanoj, kiuj adoras grandan nombron da dioj ĉiuspecaj, inkluzive virbovoj, simioj k aliaj sanktaj bestoj k sterniĝas antaŭ tiuj ĉi idoloj; nu, por ĉi tiuj mahometanoj, la idoladorado estas la plej terura sakrilegio, k ilia fanatika fervorego instigas ilin ofte frakasi la idolojn, aŭ fari malhelpojn per mil malgrandaj ĉikanoj ĉe la plenumo de l' hinduismaj religiaj ceremonioj.

Inverse, la hinduismo entenas la respekton k eĉ la adoron de la vivo sub ĉiuj ĝiaj formoj, Brahma povis retrovi sin en ĉiu objekto de l' fenomena mondo; la kredo al la transmigrado de l' animoj sekvigis la praktikon de l' vegetarismo; k ĉi tiu nacio el terkulturistoj estas alvenigita sintezigi k eksterigi siajn sentojn pri komuno kun la tuta naturo en la kulto al la bestonutranto, la sola laborilo de l' kamparano, la bovino. Kiam mahometanoj buĉas publike, laŭ siaj ritoj, bovon aŭ bovinon, ekestas skandalo por la hinduismanoj k provoko, kiu kontraŭpuŝegas iliajn plej karajn kredojn.

Flanke de l' religia opozicio, necesas same konsideri la politikan k ekonomian antagonismon; la mahometanoj invadis la hindo-gangesan ebenon komence de l' mezepoko, k dum pluraj jarcentoj, la mogola imperio daŭrigis sian regadon super tuta Hindio; malgranda malplimulto komence, ili islamigis perforte grandan nombron da hindaj kastoj, speciale en Punĝab k Bengalio, k atingis tiel formi la plimulton en tiuj du provincoj; fine iliaj sociaj kutimoj, speciale la *purdah* (virin-apartigo) ĝeneraliĝis en tuta norda Hindio. Hodiaŭ kontraŭe, la mahometanoj sentas sin malsuperaj; grandaj Zamindaroj, reprezentantaj la iaman militan aristokration, aŭ malgrandaj terkulturistoj, kies tekniko estas aparte malprogresinta, ili reprezentas staton ekonomie preterpasitan, k povas malfacile konkuri kun la pli fleksebla spirito k la pli originala pensado de l' hinduanoj, kiuj ilin trudanstataŭas facile en la publikaj administracioj, k ilin superregas en la ekonomia vivo; eĉ en la regionoj, kie ili havas la plimulton, ili formas malsuperan klason, intelekte k ekonomie, k ne alrigardas sen ia timo la naskiĝon de aŭtonoma Hindio, en kiu ili riskus sin

trovi subprematáj de hinduismana pli-multo.

Tiu ĉi timo kreskis en tiuj lastaj jaroj per la atakemo de l' hinduanoj, kiuj organizis en la nordo religiajn k sociajn movadojn potencajn, kiel *Aria Samaj* k plej lasta la *Maha Sabha*, kiu predikas la revenon al la *Vedôj* (t. e. primitiva hinduisma religia instruo — Trad.), batalon kontraŭ la deflankiĝoj de l' ortodoksa hinduismo k la kutimo de l' *purdah*, disvolvas fine la hindan lingvon k provas plifortigi la hinduismanajn komunumojn, kontraŭstarigante ilin al la aliaj sociaj grupoj hindiaj; sekcio de l' *Maha Sabha*, la movado *Ŝrudi* eĉ specialiĝis freŝdate en la rekonvertado de l' komunumoj transirintaj al la Islamo aŭ la kristanismo, k ĉar ĝi insistas samtempe pri la disvolvo de l' fizika kulturo inter siaj membroj, la mahometanoj povis timi kun ŝajna pravo, ke la *Ŝrudi*-anoj praktikas perforte la konvertadon, kiel ili mem faris en la epokoj de sia superregado.

Tiuj ĉi diversaj kaŭzoj samtempe religiaj k politikaj kontribuis krei konfliktojn inter la hinduismanaj k mahometanaj komunumoj; en 1920, sendube dank' al la profunda amikeco, kiu ligis lin kun la fratoj Ali, la du ĉefaj mahometanaj gvidantoj, k pro sia decido batali je la favoro de l' kalifa aŭtoritato, Gandhi sukcesis altiri al si la mahometanajn amasojn k realigi dumtempe la unuecon de l' hinda nacio; sed, depost la cedo en la ne-kunlaborado, la malpacoj renaskiĝis k eĉ pligraviĝis per la reformoj de 1919, kiuj, antaŭvidante por la diversaj religiaj grupoj distingajn elektant-grupojn kun rezervo de kvanto da sidlokoj, havis kiel rezulton multobligon de l' antagonismoj, aŭ almenaŭ evidentigis ilin tute malkaŝe.

Ekzistas do tie serioza politika malfacilo; la mahometanoj, estante malplimulto, postulas ne nur garantiojn jurajn, sociajn k religiajn, komunajn al ĉiuj malplimultoj, sed ili intencas rezervigi al si en la parlamentoj difinitan nombron da sidlokoj superan je ilia reala elekta forto (30% en la nacia Kunveno, kvankam ili nur konsistigas 24% el la loĝantaro, 60% en Punĝab k en Bengalio, kie ili estas 54 k 55% ktp.). La reformoj de 1919 parte respondis al iliaj postuloj, kreante specialajn elektant-grupojn por ĉiu religia komunumo, sed ĉi tiu elekt-opozicio de l' religioj estis unu el la gravaj kaŭzoj por la disvolviĝo de l' sekta spirito k de l' nuntempaj malfaciloj. Tial la hinduismanoj favoras la ĝeneralan voĉdonon kun ununura elektantaro k sen ia garantio pri sidloka minimumo. Depost 1923, la diskutoj multobliĝis pri tiu temo, ne kondukante al iu akordo.

(Finota.)

A. Filip (Philip). El la franclingva revuo *Eŭropo* (Europe), 15. 3. 1930, tradukita.

EL LA HISTORIO DE L' SOCIALISMO

20. La historio de l' ruĝa flago

Unua de majo! En ĉiuj urboj de la tero, en ĉiuj landoj, kiuj ne ĝemplendas sub la diktatoreco de la reakcio, la ruĝaj flagoj de la internacia laboristaro almarŝis. Kaj ĉe alrigardo al tiu ĉi flago, al la simbolo de nova sociordo, la proletoj sentas bati pli rapide sian koron kaj la espero je pli bonaj tempoj al ili donas forton kaj ĝojon por la batalo. Sed malofte oni meditas pri tio, kial hazarde la ruĝa flago fariĝis la emblemo de la internacia laborista movado.

Nenia blazonlibro kaj nenia historia verko entenas informon pri tio.

La ruĝa flago devenas el Francio. Jarcentojn ĝi estis la flago de la absoluta monarkio dum la periodo de ĝiaj plej sangaj subpremoj. Ĝi indikis, ke la urbo, super kiu ĝi flirtis, estis en sieĝa stato. Se la kamparanoj ribelis kontraŭ la nobelaro kaj ekleziularo, ribelis provinco, ariĝis almozuloj kaj poŝoŝtelistoj por elrabi, rapide oni proklamis la sieĝan staton, kaj sur turoj kaj publikaj konstruoj la reĝo suprentirigis la ruĝan flagon. Ankoraŭ dum la Franca Revolucio la ruĝa flago estis la standardo de la monarkio. Sub ĝia signo la Pariza popolo, la 17-an de julio 1791, sur la Mars-kampo, estis sange venkata. Do estis la lasta fojo en la historio de Francio, ke la ruĝa flago, la standardo de l' subpremo, estis suprentirata. Ja rimarkinda fakto devas esti konstatata: dum la registaro uzis la ruĝan flagon, je la sama tempo ĝi frutempe ekaperis en la historio kiel simbolo de l' revolucio. Dum la "frondo" (opoziciularo) meze de la 17-a jarcento, la revoluciuloj ariĝis spontane sub la ruĝa flago. Kiam Konde (Condé), la granda Konde, fama sub la registaro de la Sunreĝo[1], ĉesigis rilatojn kun la kortego de Anno de Aŭstrio kaj Mazarin kaj sin ligis kun Hispanio, lia unua gesto estis sin zoni per granda larĝa skarpo. Kelkan tempon poste la "frondo" venkis en Bordo (Bordeaux) kaj la respubliko de Orme (Ormée[1]) estis proklamita. Tio estis en la jaro 1654, Debŭal-Altomar (Deboile-Altomar), kiun la historio maljuste kalumniis, fariĝis ĝia ĉiopova gvidanto. Kaj la flago de tiu respubliko, kiu dum kelkaj tagoj flirtis sur la magistrata domo de Bordo, estis ruĝa.

Pli poste, en la jaro 1680, dum la ribelo de la *Bone Ruĵ* ("Bonnets Rouges") en Bretonio, ariĝis denove la ribelintoj sub la ruĝa flago. Sed nur dum la Granda franca revolucio la ruĝa flago fariĝis definitiva ekkonilo, signo de la revolucia popolo, kaj dum la aŭgustaj tagoj de 1792 ĝi ricevis la signifon, kiun hodiaŭ ĝi ankoraŭ posedas. La 10-a de aŭgusto 1792 estas ne nur memorinda dato en la historio de Francio kaj de la demokratio en Eŭropo, sed ankaŭ en la historio de la ruĝa flago. Jam depost tri jaroj la franca popolo batalis kontraŭ la malnovan socian ordon kaj la malnovan reĝimon, kiu jam krakis en sia tuta strukturo. La feŭda sistemo estis forigita, kaj la popolo verŝis sian sangon por la grandburĝaro, kiu ne ĉesis subpremi ĝin. La aristokrataro estis forpelita, tamen en la Tŭilerioj ankoraŭ ĉiam sidis la ĵurrompema reĝo kaj la "aŭstrianino". Ambaŭ revis pri tio bati teren la Parizan kanajlaron per la helpo de aŭstraj, prusaj kaj hispanaj bajonetoj. En Koblenc apud Rejno la elmigrintoj estis arigitaj, kaj la ekleziularo intrigis ĉe fremdaj kortegoj por restarigi la aŭtokration de la burbonoj.

Novaj bataloj sin preparis en la interno de la lando kaj en la tendaro de la elmigrintoj. Por perfektigi kaj kroni la laboron de la revolucio, necesis nova ribelo kaj nova ekleviĝo de l' popolo. Ĉi-foje ĝi preparis sin en la trinkejoj kaj "kluboj" de Parizo,

[1] Ludoviko XIV.

[2] Ni vane serĉis similan vorton en la historilibroj. Manuskript-sendantoj, atentu, ke estu klare legeblaj precipe la propraj nomoj! — *Red.*

Korektoj. En n-o 289 bonv. legi sur pĝ. 332, lasta linio de l' unua artik.: *unu*lingva (anst. unu*a*lingva); sur p. 331, 1-a kol., lin. 36 de supre, devas esti: "ĉar *al* ili tute ne estas eble . . ."

precipe en kvartalo Sen-Antŭan (Saint-Antoine), kie kunvenis la civitanoj por savi la "liberecon kaj la patrolandon". En la semajnoj, kiuj antaŭiris tiun movadon, ankoraŭ neniu elpensis elekti la ruĝan flagon kiel simbolon de la revolucio.

Petro Gaspar Ŝomet' (Pierre G. Chaumette), konsilanto de la pariza komunumo en jaro 1792 kaj unu el la fondintoj de l' "kulto al la racio", kiu pli malfrue estis senkapigata de la Hebertanoj, rakontis, ke la ruĝa flago unuafoje estis ovaciata kiel revolucia simbolo en la klubo de la Kordelieroj, kie Danton kunvenigis siajn anojn. Pluraj komitatoj laboris ĉe la organizo de la ribelo. Unu el tiuj komitatoj proponis elekti la ruĝan flagon kiel emblemon de la revolucio kun jena surskribo: "Sieĝa stato de la popolo kontraŭ la ribelon de l' kortego." Ŝomet' aldonis: "Sub tiu ĉi flago sin arigu ĉiuj liberaj viroj, ĉiuj respublikanoj, al kiuj oni la 17-an de julio 1791 murdis filon, amikon aŭ parencojn. Alia samtempulo de tiuj okazintajoj, la Kunven-membro Kara (Carra), kiu en jaro 1793 kun aliaj ĝirondanoj estis gilotinata, rakontis, ke oni en la malgranda trinkejo "La Ora Suno" (Le Soleil d' Or) elektis la ruĝan flagon kiel emblemon de l' revolucio. Iun vesperon iu nomata Furnje (Fournier) aperis ĉe la revolucia komitato kaj kunportis ruĝan flagon, kiun Kara mem proponis kiel flagon de la revolucio kun la surskribo: "Sieĝa stato de la suverena popolo kontraŭ la ribelon de la reganta potenco."

Tiel la ruĝa flago fariĝis la simbolo de la Franca Revolucio. Ĉiuj revolucioj ĝin salutis kun entuziasmo. Ĝi fariĝis la flago de la kunfederitoj, kaj tridek komunoj ĝin flirtigis. Sub ĝia signo Parizo ribelis la 10. aŭgusto 1792, sieĝis la Tŭileriojn, detronigis la reĝon kaj malliberigis lin. Kaj malantaŭ la ruĝa flago, je tiu ĉi memorinda tago, marŝis la Pariza popolo. Sub la ruĝa flago naskiĝis la respubliko. La ruĝa flago, flago de la venkoplena popolo, en tiuj tagoj atingis la kulminon de l' gloro.

La militistara diktatoreco de Napoleono sukcesis unuafoje forŝiri de supre la ruĝan flagon kaj flirtigi la trikoloran standardon, kiu en jaro 1814 estis anstataŭigata per la blanka flago, per lilioj ornamita, de la Burbonoj. Sed la Pariza popolo ne forgesis la ruĝan flagon kaj la grandegan venkon, kiu estis gajnita sub ĝi. Dum la granda ribelo de la silklaboristoj en Liono (Lyon) en j. 1831, la gvidantoj svingis kiel signon de malsato kaj mizero nigran flagon.

En 1848 la ruĝa flago ree aperas en la manoj de l' popolo kaj la laboristoj postulis de la provizora registaro enkonduki la ruĝan flagon kiel emblemon de la respubliko. La poeto Lamartin' (Lamartine) kontraŭis ĉi tiun postulon per la motivigo: "La trikolora standardo faris triumfan procesion ĉirkaŭ la tuta mondo[1], dum la ruĝa flago, ruĝa de l' sango de la popolo, nur iris ĉirkaŭ la marskampo." Tiam la ruĝa flago fariĝis la simbolo de la laborista movado kaj de la Unua Internacio. Kaj depost tiu tempo la ruĝa flago ankaŭ ekmarŝis en triumfa procesio ĉirkaŭ la tuta mondo.

Tradukis el "La socialdemokrato" *Joh. Bruckenberger (9877).*

Por nia distro

Tago el mia vivo

Mi estas juna jurnalisto, dank' al mia morta onklo (En infero li brulu!). Neimagebla stulto! Jen maljuna onklo mortas k testamentas al mi kvin milionojn da dolaroj k jurnalon. La stulto estas, ke mi ricevas nur la procenton el la mono, k eĉ tion nur se mi laboras en la redaktejo (Mi jam mortigos la advokaton, kiu verkis tiun fitestamenton!).

Mi estas pagata per mil dolaroj semajne kiel prezidanto k 45 kiel helpredaktoro. Mi devas ĉeesti la redaktejon almenaŭ tri horojn tage. (La malbenita advokato dungis spionon.) Sed oni ne povas devigi min vere labori. Se Sencerba ne volas fari ion, li simple ne faras ĝin. Iu studento faras mian laboron por tridek dolaroj semajne. Domaĝe, ke mi devas ĉeesti la redaktejon (Malpura fiadvokato!).

Mia tago komenciĝas je la dekdua. Tuj post vekiĝo mi trinkas ĉampanon por forigi la kap-dolorojn. Strange, mia kapo ĉiam doloras matene. Je la dekkvara mi dejoras ĝis la deksepa. Se mia onklo vivus, li certe liberigus min el tiu karcero. Lia intenco estis, ke mi profitu pro laboro, sed anstataŭe mi malprofitas. La raportistoj estas profesiaj ĵetkubistoj k mi nur amatoro. En la bilard-ludado mi ankaŭ malvenkas k devas pagi la trinkajojn.

Mia enspezo preskaŭ ne sufiĉas (Mi nepre devas kvereli kun mia hispana dancistino pri tio). La ruĝhara aktorino detruis du el miaj aŭtomobiloj dum unu semajno. La blondhara karulino sendube neniam redonos mian sportaŭton. Kaj mia fianĉino ŝatas nur flavan veturilon. Ŝajnas, ke mi devus aĉeti du novajn por mia propra uzo. La sola solvo estas forvendi kelkcent rel-akciojn.

De la dekoka ĝis la dudeka mi estas tute libera. Mia lakeo vestas min en la korektaj vesper-vestajoj, dum mi telefonas. Oni devas decidi, kion fari aŭ vidi dum la vespero k kun kiu. Estas ĝene esti tiel belaspekta. Ĉiu aktorino verŝajne amegas min. Dum la teatrajo aŭ opero mi dormas. Tiel mi refreŝiĝas k samtempe ne bezonas rigardi k aŭdi la sensencajon. Post la prezentajo mi renkontas la plej belan aktorinon ĉe la sceneja elirejo k iras en restoracion. Manĝinte, ni vizitadas kafejon post kafejo ĝis tagiĝo. Ni trinkas (ha! ha! — ne kafon!), dancas, trinkas, amindumas k ree trinkas. Mia ŝoforo neniam perdas la vojon hejmen pro ebriiĝo. Li ne salajras sufiĉon por fari tion.

Je la dekdua mi vekiĝas tre soifa. Mi devos konsulti kuraciston por la ĉiamaj kap-doloroj. *Sencerba Netaŭgul'.*

Noto: S-o Netaŭgul' ne respondecas pri tiu ĉi artikolo. Lia sekretario Ben Odinov (13 268) skribis ĝin k subskribis la nomon de sia estro. Mi avertas vin, redaktoro, ne presigi ĝin, aliel mi procesos kontraŭ vi k via bolŝevika gazetaĉo. *La advokato.*

[1] "... Kun la nomo, la gloro kaj la libereco de l' patrio!" (Precizigo de la *Red.* laŭ la originala eldiro).

DISKUTEJO

Respondo al K-dino 5064

(Vidu en "S-ulo" n-o 287, p. 305)

1. Kiam neriĉa homo deziras konstrui al si propran domon, havigi farmon, aŭtomobilon, bonan meblaron ktp. — li kompreneble unue interesiĝas pri tiu ĉi afero: klopodas, konsideras, ŝparas monon, ofte rezignas je amuzajoj, eĉ bonaj manĝajoj. Ĉu li estas malsata sklavo, kiu laboras "por faraonoj"? 2. Statistiko montras, ke tuta kvanto da vivrimedoj en Sovetio estas jam pli alta ol antaŭ la revolucio. Sed multaj el ni (k mi mem) nutras nin iomete pli malbone ol antaŭe. Kial do? Ĉar mia najbaro, malriĉa gardisto, k alia laboristo ricevas la saman kvanton da sukero, faruno (da pano k butero eĉ pli), kiel mi. Antaŭ la revolucio mi aĉetadis k uzis *lian parton.* La vivnivelo de l' malmultaj malboniĝis, la vivnivelo de l' multaj — pliboniĝis. Ĉu vi malaprobos tion? 3. Sed la ĝenerala vivnivelo — jes — ne estas ankoraŭ sufiĉa. Tamen ni scias, vidas per propraj okuloj, ke morgaŭ tiu ĉi nivelo altiĝos por ĉiuj k por ĉiam. Ĉu vi malkonsentus dum 2—3 jaroj ricevi malpli da butero, por ke poste ĉiuj vivu bone? 4. De malproksime oni povas diri, ke tio estas revo, utopio. Sed ni ĉiutage povas vidi, eĉ palpi novajn fabrikojn, kiuj kreskas ĉirkaŭ ni. Ni jam malatentas entreprenojn, kiuj kostas 5 ĝis 10 milionojn da dolaroj. Nur dum unu sola jaro ni elspezas 2000 milionojn da dolaroj. Ĉu tio estas "piramidoj"? Ĉu ili estas konstruataj nur "por gloro"? Ĉu ili donos nenian utilon, produktojn? Ni kredas, ke morgaŭ ĉi tiuj "piramidoj" treege altigos nian vivnivelon. Kaj pro tio ni prefere interesiĝas pri ili. *5199, Minsk.*

Esperanto-Servo

N-o 31 — 4-a jaro Gvidanto k kompilanto: O. BÄSSLER, Ebermayer-Str. 8, I, Leipzig C 1 (Germ.) 1. Mai 1930

EL USONO

Provok-preparoj por la 1-a de majo

218 (Esp.-Servo.) La "America Legio", la granda armeo de la respubliko, la maljunaj soldatoj de la estinta hispana milito, la soldatoj de la lasta eŭropa milito, faŝistaj organoj interkontaktiĝis kun la urba magistrato k preparas militon kontraŭ la proletara klasbatalo. En interkonsento kun la polico ili intencas manifestacii la 1-an de majo sur sama placo, kie ĉiam estis la manifestacio de la laboristaro. La celo estas, malhelpi la internacian manifestacion de la laboristaro en Novjorko k ili volas provoki batalon.
L. Nagy, Nov-Yorko.

Donacoj al mastroj, al proletoj ...?

219 (Esp.-Servo.) En "New York Amerikan" oni skribis: pli ol mil homoj estis forpelitaj el ejo, kie oni disdonas senpagan supon ... En samtaga gazeto "New York Times" mi legis: J. P. Morgan permesis surakvigi sian novan luksan motorboaton, kiu kostis 2 milionojn k 250 milojn da dolaroj. La registaro de Hoover dum sia unua jaro donacis al siaj mastroj malpliigon de impostoj je 165 milionoj da dolaroj. Kaj nun ĝi denove intencas fari donacon de 100 milionoj da dolaroj. Cent milionoj por la kapitalistoj, sed eĉ ne unu cendon por la malsata 7-miliona senlaborularo. Ĉiam pli altiĝas la nombro de malsatuloj, kiuj pro senpagaj supo k paneto staras en vicoj antaŭ la manĝejo de la "Sav-Armeo". Laŭ oficiala raporto oni disdonas tie potage 2 mil senpagajn "tagmanĝojn"?? Sed tre multaj devas foriri malsate, ĉar por ili jam restis nenio. La sama kapitalista asocio raportas, ke en sia ĉambrego dormas pli ol mil homoj, kvankam ĝi estas konstruita nur por 600 personoj. Centoj kuŝas sur la nura planko, amasigitaj kiel haringoj. La polica ĉefo Whalen intencas solvi ĉi problemon per bastono, gaso, maŝinpafilo. Sed la laboristoj jam scias, ke nek tio, eĉ ne "savarmeo" donas solvon ... *L. Nagy, Nov-Yorko.*

Li "meritas" sian rekompencon

220 (Esp.-Servo.) Polic-oficiro en urbo Boston, Oliver B. Garrett, petis pensiigi lin, kiun peton oni volonte plenumis, ĉar li ĉiam servis bone siajn mastrojn: li ĉiam lasis forkuri banditojn, dungitajn de fabrikposedantoj kontraŭ strikantoj; alkoholvendistojn li ankaŭ ne ekvidis; sed dume la ruĝulojn, kiuj laŭ liaj mastroj renversas la ŝtaton, li volonte batadis. Ĉiurilate li estis tre fidela plenumanto de ordonoj k deziroj de siaj mastroj. Do oni volonte pensiigis lin. Kaj ĉio estus orda, se iu ne estus denuncinta lin, ke li en jaro 1923 havis en banko 178 $ (dolarojn) k 83 cendojn. Dum la sesjara servado li havis jaran salajron de 2100 $, li havis belegan loĝejon, aŭtomobilon aĉetis, bonege vivis, k nun fine li havas en bankoj 122 959 $! Kiamaniere li povis ŝpari tiun sumon? Ĉu el sia salajro? Tute ne! Li denuncis laboristojn, fabrikposedantoj, alkoholvendistoj subaĉetis lin per grandaj sumoj, li ordonis al siaj regitoj ataki strikantajn gelaboristojn por alta sumo ricevita de fabrikposedantoj. Dume la strikantoj, fabriklaboristoj, karbministoj ĉiam pli k pli malriĉiĝis, suferis, malsatadis, li tia batalis kontraŭ gelaboristoj. Do verdire li "meritas" sian pensiigon ...
L. Nagy, Nov-Yorko.

La kapitalista "justeco" parolas

221 (Esp.-Servo.) La klas-venĝo rapidege pelas la kapitalistajn juĝistojn al kondamno de la delegacio elektita de la 11 000-nombra manifestantaro de l' 6. 3. 30. La ILD (Internacia Laborista Defendo) deponis 2500 $ po kapo de 4 delegitoj. Sed ili, elirante sur straton, tuj estis denove arestitaj k akuzataj "kun grava korpa vundigo". Ĉe la traktado alvenis Whalen k ĝoje konstatis la kleran atakon de juĝisto Flood kontraŭ la delegitoj de l' senlaborularo. Por liberigo de K-doj Amter, Minor, Lester k Raymond la juĝisto postulis 40 000 $; sed K-don Foster oni ne volis liberigi por nenia sumo, ĉar laŭ akuzo li estis la ĉeforganizanto k kondukanto de la tuta manifestacio. Oni intencas kondamni la delegitojn je 5-jara karcero, nur pro tio, ke ili defendas la interesojn de la mizeraj senlaboruloj. *L. Nagy, Nov-Yorko.*

EL ESTONIO

"Liberigantoj" de Estonio malsatas...

222 (Esp.-Servo.) Estonaj burĝoj en la parlamento postulas, ke la ŝtato donu grandan pension al s-roj, kiuj estis almenaŭ divizi-estroj, ĉu ministroj, ĉu diplomatoj en la tempo de l' respublika fondiĝo. Kontraŭ tio parolis la parlamentano, K-do H. Martinsen, montrante, ke ili jam sen tia leĝo ricevis grandan salajron. Ekz. 50-jara, tute sana generalo k parlamentano eĉ ricevas grandegan pension; sed la veraj "liberigantoj" de la respubliko — laboristoj, kiuj aktive partoprenis la 1905-jaran revolucion — nun mizeras en bestaj cirkonstancoj. Unu tre aktiva persono, J. Kingisepp, inteligenta helpanto de ĉiuj — eĉ de nuntempaj tre estimataj s-roj, nun malsatas en malriĉulejo. Alia K-do, A. Koch, iama kunlaboranto de multfoja prezidanto s-ro Teemant, nun loĝas en bovejo, kie neniu lin nek vizitas nek purigas. Li malsatas, sentas malvarmon k estas forgesata de ĉiuj!! *15 428, Pärnu.*

EL GERMANIO

Ion pri k el la regna soldataro

223 (Esp.-Servo.) La tasko de la regna soldataro estas la defendo de la kapitalista ŝtato kontraŭ malamikoj eksterlandaj k enlandaj, la revolucia laboristaro, k kiam imperialistoj ordonas, ataki Sovetion. Ke oni atakos Sovetion, estas jam klare ekkonebla, ĉar oni translokigas kelkajn regimentojn en orientgermanajn urbojn, same la registaro planas konstrui multajn novajn stratojn en Orientgermanio. Por ke la soldataro estas fidinda, ili havas tre severan dejoron, ili devas obei je ĉiu ordono de oficiro, ili devas grimpi sur ŝrankon k kanti la "sanktan" kanton: "de ĉielo alta mi devenas" aŭ kuŝiĝi sub tablon k kanti: "el granda mizero mi krias al vi". La oficiroj kun ĝojo turmentas la soldatojn, kio estas la kaŭzo ke dum 4 monatoj 21 soldatoj sinmortigis. Komence de aprilo komenciĝis proceso kontraŭ oficiro, kiu devigis la nenaĝpovantan soldaton Strelaŭ, salti en akvon de lago en kiu li dronis. La sama oficiro antaŭe preskaŭ dronigis alian nenaĝpovantan soldaton; sed tiu rifuzis la ordonon k pro tio estis punita je 14 tagoj da eksterordinara aresto.
10 596, Nieder-Salzbrunn.

EL NEDERLANDO

Krimoj de la kapitalistaro

224 (Esp.-Servo.) En la jarkunveno de l' "Unuiĝo por te-kulturo en nederlanda Hindio" oni decidis, kurantjare limigi la rikolton tiom, ke ĝi malpliiĝas kompare kun la rikolto pasintjara je ses milionoj da kilogramoj. Ankaŭ en la franca kolonio Guadeloupe (Guvdalup) estroj de suker-plantejoj limigis la produktadon de sukero tiom, ke la nombro de senlaboruloj tre pligrandiĝis; malkontentuloj k policanoj interpuŝiĝis k sango fluis ... *Ariadno, Zeist.*

EL ĈEĤOSLOVAKIO

Pro malzorgo de asekureco — kripliĝas laborista vivo

225 (Esp.-Servo.) En Silezio — regiono "Ostravsko-Karvinnsky Revir" (Ostrava-Karvinna minejaro) — svarmas ĉiutage en reto da kamentuboj amaso da laboristoj, kiuj por mizera salajro ŝvitas en karbminejoj por sia ĉiutaga panakiro. La salajroj k laborkondiĉoj de tiuj ĉi karbministoj estas plorinde malaltaj. Kiel oni asekuras ilian vivon, montras la statistiko de la mortintoj k vunditoj. Dum 1929 estis 3947 akcidentoj, el kiuj 55 estis mortigaj, kio signifas, ke po 799 personoj okazas 1 mortiĝo. Tiel oni zorgas pri laborista asekuro, dume kapitalistoj ekspluatas senindulge k tiras grandegajn profitojn el la mizera vivo de proletoj. *Balicki, Stonava*

SENNACIULA SPORTA PAĜO

Kompilanto: Ad. Wendt, Leipzig O 27, Rudolph-Herrmann-Str. 7, ptr. r. (Germ.)

2. Olimpio Laborista 1931

La Socialista Sport-Internacio Laborista preparas sin por sia 2. Olimpio. La 1. Olimpio okazis dum 1925 en Frankfurt sur Majno k fariĝis senekzempla sukceso por la internacia solidaro de la laboristaj sportuloj.

En la landaj asocioj de la Socialista Sport-Internacio Laborista, en Vieno k Mürzzuschlag ĉiuj preparoj jam antaŭsignas, ke la 2. Olimpio Laborista dum julio 1931 en Vieno k la vintrosportaj Olimpio-konkuroj dum februaro 1931 en Mürzzuschlag (Aŭstrio) rilate al partopreno, organizado k interna valoro estos la plej imponaj laboristsportaj aranĝoj internaciaj.

La 2. Olimpio Laborista ne nur estas afero de la Socialista Sport-Internacio Laborista, sed ĝi estas volesprimo de la tuta internacia laborist-movado. La membroj de la Socialista Sport-Internacio Laborista ne estas nursportuloj, sed ili konsideras sin kiel parton de la tuta socialista *laborist*-movado k esprimos tion per la spirita enhavo de siaj grandaj aranĝoj en Vieno k Mürzzuschlag antaŭ la tuta mondo. La internaciaj socialistaj laborist-organizoj honoros la manifestaciojn de la socialistaj sportuloj per delegado de reprezentantoj.

Dum la Olimpiaj Ludoj de la burĝaj sportuloj nur ricevas signifon per la venkoj de speciale dresitaj "sportkanonoj" kun la kutimaj aperajoj, la aranĝoj de la Socialista Sport-Internacio Laborista staras en la signo de frata spirito k estas esprimo de la populara sportagado en la landaj asocioj de la SSIL. Per tio la Laborista Olimpio distingiĝas precipe de la burĝaj Olimpiaj Ludoj.

Ĉu nur en Germanio kaj Sovetio ekzistas laborista sporto? Sendu raportojn!

2. Asoci-festo de Laborista Gimnast- kaj Sportasocio de Ĉeĥoslovakio, Aŭsig, 4.—6. julio 1930

La german-bohema Gimnast- k Sportasocio festos sian 2. asoci-feston dum julio ĉi-jare en Aŭsig. La festo montros la ideon de la amas-movado laborista en ĉiuj partoj de la fest-programo. La malfermo de la festo okazos vendredon la 4-an de julio per grandstile aranĝota manifestacio. Ĝi okazos en la stadiono k apudaj fest-lokoj, k ne kiel ĝis nun en ĉambregoj, kie nur povis ĉeesti malmultaj reprezentantoj. — La infana procesio tra la urbo, sabaton posttagmeze, estiĝu amas-manifestacio de nia plej juna idaro. Miloj da geknaboj formos marŝkolonon. La fajro- k torĉ-ludo, okazonta sabaton vespere, ankaŭ estos aranĝata por trafi amas-efikon. Miloj da partoprenontoj, dekmiloj da rigardontoj.

La dimanĉa festprocesio, kiu certe estos la apogeo de la festo, havos amasan partoprenon: elpaŝos ne nur gimnastuloj k gesportuloj, sed ankaŭ naturamikoj, infanamikoj, kantistoj, liberpensuloj k kiel eble plej multnombre la anoj de la socialdemokrata partio.

Amasaj liber-ekzercoj kompletigos la programon de la tago.

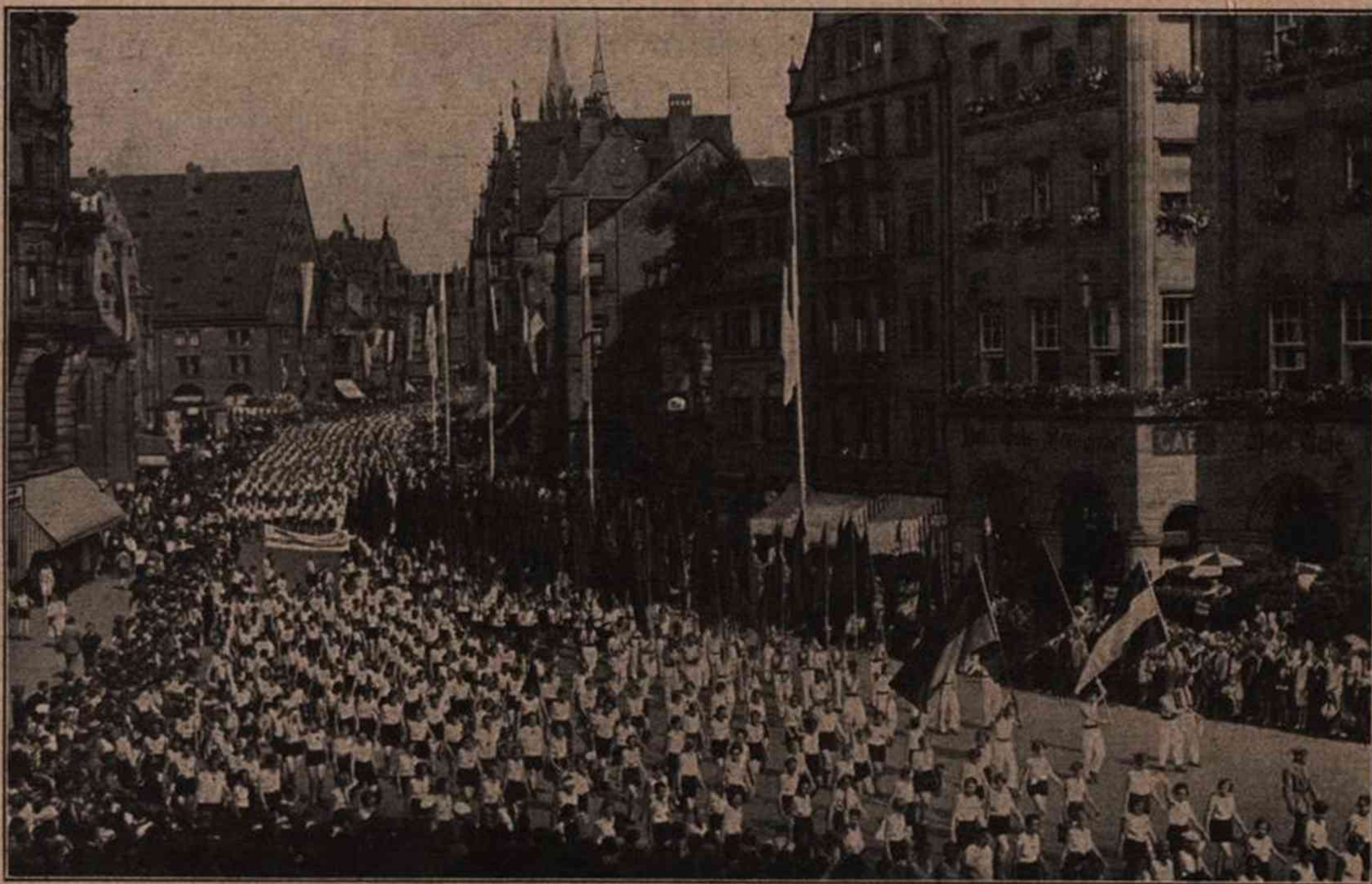
La feste lumigita dumnokta vaporŝipekskurso sur la rivero Elbe ne nur vidos milojn sur la ŝipoj, sed laŭlonge de la bordoj salutos entuziasme la amasoj laboristaj. Fajroj flagrados lumegante de sur la rokoj k kastelo.

Amase partoprenu la feston. Por ricevi detalojn pri ĝi, skribu esperantlingve al: Arbeiter-Turn- und Sportbund, *Aussig* a. Elbe, Bahnhofplatz 1, Ĉeĥoslovakio.

* * *

Rimarko de la tradukinto: Ĉar ni intencas starigi sur la festejo esperanto-informejon, estus tre dezirinde, ke multaj esp-istoj lab. skribu al la citita adreso, petante propagand-materialon. Sed antaŭ ĉio partoprenu la feston mem, por subteni nian propagandon. Al partoprenantoj estas cedata 50% da rabato sur la ĉeĥoslovakaj fervojoj.

Fr. Tischer, Aŭsig.

La juna generacio almarŝas. Infanoj manifestantaj dum la infantago antaŭ la asoci-festo en Nürnberg.

Naturamikoj por esperanto

La distrikt-konferenco de la Turista Asocio "La Naturamikoj" distr. Turingio, Germanio, okazinta la 23. 3. 30 en Jena, akceptis la rezolucion de la landa sekcio hungara, kiu tekstas jene:

1. Rekomendi al la venonta internacia kongreso de la Naturamikoj la lernadon de esperanto fare de siaj geanoj; 2. Malfermi kursojn en ĉiuj grupoj k sekcioj; 3. Uzi la peresperantajn servojn por la interligo kun eksterlandaj grupoj de la asocio; 4. Aperigo de regula esperanto-kolono en la oficiala organo "La Naturamiko".

Tiu ĉi rezolucio unuanime estis akceptata de la grupdelegitoj. Karaj naturamikaj esp-istoj! Laboru praktike en via naturamika grupo k aranĝu grupkorespondadon kun eksterlandaj turistaj k naturamikaj grupoj. Nur tiele ni konvinkos la redakcion de "La Naturamiko", ke esperanto kiel interkomprenigilo estas uzata praktike de tre multaj turistoj k naturamikoj. Tiam ankaŭ la redakcio aperigos regulan esperanto-kolonon en nia oficiala organo.

En nia distrikta gazeto "Je la vojo" (Am Wege) jam delonge aperas esper-

TRA ESPERANTIO

PENSEROJ PRI "LA LERNANTO"

Antaŭ mi kuŝas belega libro: 3 jarkolektoj de "La Lernanto" binditaj en unu bindaĵon. En la biblioteko de nia Laborista Esp. Klubo ĝi estas la plej multe postulata bindaĵo, ĉar tie la lingvo estas sufiĉe facila, la artikoloj mallongaj k interesaj, k la ŝercoj ridigaj. Mia amiko-poŝtisto parolas, ke li iam ricevinte la novan "LL"-on laŭtlegis tie troviĝintajn ŝercojn al siaj kolegoj; k nun, se mia amiko denove ricevas freŝan "LL"-on, la kolegoj eĉ postulas, ke li ridigu ilin per la ŝercoj troveblaj en la gazeteto. Sed se iu K-do demandas min pri abonkondiĉoj de "LL", mi iĝas tre malfeliĉa, ĉar — sen "S-ulo" neniu ĝin abonas, sed "S-ulo"n ne povas ĉiuj aboni. Por komencantoj "S-ulo" estas malfacile komprenebla, lingve por junuloj ĝis 15 jaroj ĝi estas enuiga k enhave malinteresa, por multaj ĝi estas tro kara. Vi sciu, ke estona laboristo devas labori 4 tagojn por ricevi monon por jarabono al "S-ulo"; krome vintre ni estas preskaŭ ĉiuj senlaboraj. Por tiuj, kiuj ne povas aboni "S-ulo"n devas taŭgi "LL". Sed — ho ve! Kio estas "LL"? Ĉu vi povas nomi ĝin "gazeto", "jurnalo" aŭ "revuo"? Ne — la unuopa numero aspektas kvazaŭ flugfolieto!

Ĉiu SAT-entreprenoj ĝis nun kreskis: la SAT-anaro superas verŝajne jam nombron de sep mil, "S-ulo" fariĝis 12-paĝa, en "La Nova Epoko" la materialo tiom amasiĝis, ke nun pedagogiaj demandoj estas traktataj en "Sennacieca Pedagogia Revuo". Ĉiuj kreskis, nur "La Lernanto" restis la sama flugfolieto (laŭ aspekto), kia estis ĝia unua numero. Ĉu ĝi restu eterne tia? Ne! ĝi fariĝu duobla, 8-paĝa, tiam la SAT-perantoj povos ĝin rekomendi k la K-doj, por kiuj pro multaj kaŭzoj ne taŭgas "S-ulo", povos aboni al "LL"!

Ĉu vi, Gek-doj, samopinias?

N. R. (15 428), Pärnu.

R e d a k c i a r i m a r k i g o. Sendube K-do 15 428 pravas atentigante pri la nesufiĉa amplekso de "La Lernanto". Efektive ni jam delonge planas fari ĝin 8-paĝa. Tiucele la Direkcio de SAT faris siatempe proponojn al la diversaj LEA-oj kun la intenco finance certigi eventualan duobligon de la gazeteto. Sed ĝis nun tiuj klopodoj ne sekvigis pozitivan rezulton.

---

anto-angulo k la redakcio fervore subtenas nian movadon. K-doj naturamikoj k turistoj petu provekzempleron de nia redaktoro, K-do Ernst Lamousé, *Halle* (Saale), Huttenstr. 14 II. Eksterlandanoj skribu esperantlingve!

SAT-ano 7046.

"MI DEZIRAS KORESPONDADI KĈL., PRI Ĉ. TEMOJ. RESP. GARANTIATA..."

"KOLEKTIVAN KORESPONDADON DEZIRAS LA LABORISTOJ DE LA FABRIKO..."

"SENDU SALUTLETEROJN OKAZE DE VARBVESPERO..."

Vi ne plu emas korespondadi, kvankam vi estas tre verkema SAT-ano. Certe ĝi ankaŭ estonte donus al vi la kontentigon internan, al kiu vi sopiras.

Miskompreno! Ne temas pri emo, sed pri povo!

Multnombre do aperas en "S-ulo" korespondanoncetoj, unuavice por ni asocianoj, garantio, por ankaŭ trovi korespondantojn por viaj interesoj, inklinoj. Aŭ ĉu la povo dependas de la financa flanko? Depost jaroj mi konas vin k scias, ke vi dum tiu ĉi tempo neniam estis senlabora. Krom tio...

Viaj rimarkoj ne estas celtrafaj, necesas klarigo. La financa flanko ne retenas min de korespondado, kvankam mi ne pompe estas salajrata, sed ĝuste la anoncetoj mem estas la detenĉiloj. Rigardante ilin, mia interno jam ribelas: "Ne malŝparu vian monon, plej ofte vi fiaskis!" Fakte mi jam elspezis multe da mono, kiu ne estas rekompencata per daŭra, interesa korespondado. Malaprobojn mi atendis, neniam ili alvenis. Do, signo, ke la nombro da nerespondantoj estas tro alta, ke ne estas racia peti leterinterŝanĝon. Loga ankaŭ estas la aldono "Resp. gar.", sed la spertoj montris klare, ke ankaŭ inter ili troviĝas plej grandparte nerespondantoj. Provoj kolektive kontakti kun eksterlando same fiaskis. Laste mi skribis la 25. 9. 1929 laŭ "S-ulo" n-ro. 260 al Laborista Grupo "Antaŭen ĉiam" en Tarassa (Hispanio), okaze de varbvespero, pri mia vojaĝo k impresoj en Svedio dum 1928. Certe konvena temo por varbadi. "Ĉiu letero kaj P. K. certe estos respondata" klarigas la anonco. Ne alvenis respondo! Mi ne sopiras al danko, sed estus ĝojige ekscii, ĉu sukcesa estis la varbado. Krom tio, K-do, mi petis informon pri profesia demando. La silentado estas tiom pli malĝoja por mi. Ĉu laŭ la citita ankoraŭ fidi al ia anonco, ankaŭ se ĝi estus tre promesa? Mi ne povas tion!

Ĉu la poŝto kulpas, ĉu ne jam tre gravaj dokumentoj perdiĝis?

Via opinio ne estas senmotiva, tamen mi ne povas kredi, ke tia leteraro de nur unu persono daŭre perdiĝas. Mi asertas, ke ĉe multaj la deziro korespondi nur estas momenta. Jam ĉe la ricevo de la unuaj poŝtajoj la emo, kvazaŭ pajlfajro, estingiĝis. La prisilentata alveno ne rajtigas nin facilanime kulpigi la poŝton.

Ĉu vi jam pripensis la solvon?

Ĉu ne unue pensi pri "S-ulo"? Veremaj kunlaborantoj tutmondaj al nia gazeto estas garantio ricevi informojn valorajn por la tuta SAT-anaro. Inter la artikolaro de nia semajna organo sendube estas por ĉiu io, kio allogas lian atendon, riĉigas lian scion. Rezulte ĉiu SAT-ano abonu k abonigu "S-ulo"n, tiam ĝi prosperos k pligrandiĝos. Jen estas mia deziro, k se ĝi sukcesis, ĝi estis mia kontentigo interna, al kiu mi nun sopiras. "Ni varbu por SAT k ĝiaj organoj!"

Wotschke (745), Dresden.

Pri skribado de propraj nomoj en esperanto

En "S-ulo" n-o 280 aperis artikoleto pri tiu ĉi temo de K-do J. H. Lojnbak, k kvankam kompreneble unuopula opinio restas ĉiam ĝis certa grado subjektiva, mi deziras ĉi sube doni kelkajn konsiderojn pri tiu punkto.

Kiam en ia nacia lingvo oni skribas pri lokoj alilandaj de certa graveco, tiam oni ĝenerale havas sian propran nacilingvan nomformon. La franco diras "Londres", ne „London"; "Hambourg", ne "Hamburg"; "Cologne", ne "Köln". La anglo diras "Ratisbon" anstataŭ "Regensburg", "Vistula" anstataŭ "Weichsel", "Munich" anstataŭ "München", "Naples" anstataŭ "Napoli", k uzas la francajn formojn "Aix-la-Chapelle" k "Cologne" anstataŭ "Aachen" k "Köln". La germano diras "Mailand" anstataŭ "Milano", "Florenz" anstataŭ "Firenze", "Neapel" anstataŭ "Napoli", "Moskau" anstataŭ "Moskva" k "Warschau" anstataŭ "Warszawa", dum en ĉeĥa lingvo oni anstataŭigis la germanan nomon "Pressburg" per "Bratislava". Kaj kiam la okcidenteŭropaj popoloj skribas pri rusaj nomoj, ili *devas* eĉ transskribi ĉiujn, ne nur la gravajn, ĉar ekzemple germano — k same ankaŭ anglo, franco ktp. — ne komprenus eĉ unu literon, se li legus "Ленинград", "Москва", "Харков" k "Ташкент" anstataŭ "Leningrad", "Moskaŭ", "Charkow" k "Taschkent", ĉar la rusaj literoj estas por li nekonata volapukaĵo. Nun ni konsideru, ke esp-o estas destinita fariĝi pli k pli *la dua lingvo por ĉiuj homoj*. Ĉu por multaj esperantanoj la literoj "q", "w", "x" k "y", la francaj sonkombinoj "au", "eau", "eu" k "eille", la germanaj "ch", "eu" k "sch", la polaj "sz", "o" k "ł" ktp. ne estas same fremdaj volapukaĵoj, kiel la rusaj literoj por nerusoj? Aŭ ĉu ĉiu esperantlernanto devus aparte lerni la signifon k prononcmanieron (kiu cetere ofte en malsamaj vortoj de la sama lingvo varias) de dek aŭ dudek diversaj nacilingvoj? Kiel povas esperantano rusa, aŭ ja-

pana, aŭ hispana scii, kiel elparoli “Isle of Wight“, “Leipzig“, “Marseille“? Tiuj konsideroj jam klare montras, ke nia lingvo nepre havas rajton al propra nomenklaturo geografia, skribita kun nuresperantaj literoj laŭ klara prononceblo esperanta.

La tasko, krei tian nomenklaturon, al multaj eble ŝajnas pli malfacila ol ĝi efektive estas. La ĉefa postulo ja estas, ke nur unu formo estu ĉie sammaniere uzata k komprenata. Nur certajn ĝeneralajn gvidpunktojn oni bezonas sekvi por transskribi nacilingvajn nomojn. La ĉefa konsidero ŝajnas al mi esti, ke oni konservu laŭeble la nomon en tia formo, ke *prononce* ĝi *laŭeble* alproksimiĝu al la nacilingva formo. Ne ĉiuj nomoj bezonas nepre finiĝi per substantiva “o“; sed, por ke ofte necesaj adjektivaj formoj povu libere k senĝene formiĝi el la radika nomformo, estus evitinde, finigi geografian nomon per aliaj vokaloj, dum nenio malhelpus finiĝon per ia konsonanto. Do estus konsilinde ekzemple formi “Marsejo“, “Helsinko“, “Napolo“ k “Rio-Ĵanejro“, ĉe kiuj formoj oni simple anstataŭigus “o“ en la fino per “a“ por ekhavi adjektivon. Aliflanke oni povus tre bone diri “Santos“, “Breslaŭ“, “Liverpol“ k “Vladivostok“, ĉar, por formi adjektivon, oni bezonus nur aldoni la finaĵon “a“. Kompreneble formoj jam kutime prenantaj la “o“-finaĵojn en esp-o povus daŭri tiaj, ekz. “Hamburgo“, “Berlino“, “Lajpcigo“, “Leningrado“. Tre konsilinde tamen estus, ke oni definitive enkonduku la skribitan akcenton sur la ĉefvokalo[1], se tiu ne formas la antaŭlastan silabon: ekz. “Régensburg“, “Hámerfest“ k “Jakúck“; ĉar tio multe helpus por fiksi internacian k tujan kompreneblon. Alimaniere povus okazi, ke unu parolas pri “Hamérfest“, dua pri “Hamerfést“, k ambaŭ ne estas komprenataj, precipe en rapida parolado.

Nia lingvo havas la rajton posedi normitan nomenklaturon geografian, k laŭ mia opinio estus tre bone, eĉ urĝe necese, ke la diversaj naciaj rondoj esp-istaj kunmetu geografian nomaron de la plej gravaj urboj, lokoj, riveroj, montoj k montaroj, provincoj k distriktoj, kanaloj ktp. en sia lando, k ke la diversaj proponoj estu kunigite metataj antaŭ la Esperantan Akademion por prijuĝo k definitiva aprobo; tiam oni devus fari malgrandan atlason de la tuta terglobo kun ĉiuj nomoj en la definitiva esperanta formo, tiel ke fine ni havu unuecan normon geografian, same kiel ĝin havas ĉiu lingvo nacia.

Oni jam ofte skribis en diversaj esperantaj gazetoj pri la fakto, ke post lernejaj kursoj de esp-o la lernintoj ofte ne spertas sufiĉan aplikadon de la lingvo, k ke pro tio estus necese, ke post la kursoj kelkaj temoj aŭ fakoj de la lerneja instruplano estu instruataj *en* esp-o, por tiel praktike apliki la lingvon, por ke la jus lernintoj ne ree forgesu ĝin. Unu el la plej taŭgaj temoj (pro sia neŭtraleco) por enesperanta instruado en lernejoj estus sendube la geografio. Sed tio povas efektiviĝi nur, se ni posedas unuecan nomenklaturon aprobitan, kies nomformoj instruatiĝu same en Sovetio kiel en Hispanujo, same en Germanlando kiel en Japanujo.

Ĉi tie mi parolis nur pri geografiaj nomoj. Esence la samaj vidpunktoj aplikiĝas al personaj nomoj de gravo internacia. Rilate al la nomoj de unuopaj esperantanoj aŭ K-doj mi konsilus, ke en ĉiu aparta artikolo aŭ letero oni skribu la unuan fojon la nacilingvan formon en krampoj post la esperanta transskribo — ekz. Lojnbak (Leunbach) — k poste nur la esperantan formon[1]. Ŝajnas al mi cetere tute sufiĉe, se oni alproksimiĝas al la nacilingva prononco tiom, kiom nuresperantaj literoj permesas. La nomon “Dubreuil“ mi simple transskribus “Dubrój“[2] aŭ simile.

Haro Petrido (SAT-ano 15 515).

Rimarko. Jam de longe ni planas efektivigi la tre aprobindan proponon de nia K-do. Se inter la legantoj estas personoj pretaj partopreni tiun laboron, ili bonvolu interrilati kun ni. — E. L.

¹ Terura, laŭ mi ne allasebla kompliko; estas dezirinde, ke oni evitu oblikve enkonduki naciaĵojn en esp-o. Alia solvo estas trovebla. — *E. L.*

¹ Tion ni faras. — *Red.*
² Sed tio devigus enkonduki novajn literojn en nia alfabeto: nova kompliko.

Proleta korpokulturo ★

Sub tiu ĉi titolo aperis la

aprila n-o de “LNE“ kiel speciala sport-kajero.

Unika ĝi estas pro siaj enhavo k aspekto. Neniam pli frue “LNE“ kunigis en unu kajero tiom da nomoj havantaj tiom da reputacio. Jen kunlaboris la du prezidantoj de la Socialista Sport-Internacio Laborista, K-doj d-o Julio Deutsch-Vieno, k C. Gellert-Leipzig. Krome verkis speciale por tiu ĉi kajero: D-o Steineman-Berno, Wildung-Berlin, Bühren-Leipzig, Drees-Bremen, Riedel-Leipzig k K-dino Hilda Sucker-Leipzig. Ankaŭ tri esperantlingve verkitaj artikoloj troviĝas en ĝi. Ili estas de niaj SAT-anoj: Devlieger-Fleron-Lieĝo, Kostiainen-Helsinki k Adel-Rolo. — Riĉe ilustrita, la kajero prezentas al ni bonan propagandilon en sportulaj rondoj k modele pruvas la taŭgon de esp-o por la bezonoj de la internacia sportmovado laborista. Ĉiu SAT-ano nepre havigu al si ĉi tiun kajeron.

Mendu ĝin senprokraste ĉe la Administrejo de SAT, Leipzig O 27, Colmstr. 1.

Suplemento al la adresaro en Jarlibro

(Tiu ĉi nomaro ne estas por korespondemuloj)

(Dua parto. 7-a daŭrigo. Vidu n-on 284/90)

Aalen (Virtembergo, Germanio)
16000 *Betzler Friedrich*, Schulstr. 19, maŝinseruristo.
Abbotsford (Viktoria, Aŭstralio)
16189 *Perkins N.*, 156 Charles St., tajloro.
Alger (Alĝerio)
16077 **Raff Denise*, 10 rue Cavelier de la Salle.
Altstetten Zch. (Svisio)
16269 *Lüth Roberto*, Badener Str. 157, metallaboristo.
Amnéville (Francio)
16237 *Ebener Michel*, Alt-Amnéville.
Amsterdam (Nederlando)
16273 **van Loen Lea C.*, Ruyschstr. 14, Oost, oficistino.
16068 *Mulder J. A.*, Brinkstr. 72/1, Oost, stukisto.
16193 **Paverd J. v. d.*
16194 *Polak E.*
15976 *Preker J.*, Smaragdstr. 5/3, Z.
15994 *Spierenburg W.*, Alb. Cuijpstr. 167/3.
15972 *Swaab Michel*, Karnstr. 12, Oost, vitropentristo.
Andijan (Sovetio)
6921 *Kojanov Leontio*, Sovetskaja 8, poŝtisto.
Arlöv (Svedio)
16222 *Nilsson A. K.*, Vaggonfabriken.
Artemovsk (Sovetio)
16007 *Jaremenko M.*, Okrzemotdjel, arbaristo.
Augsburg (Germanio)
16283 *Jentsch Fritz*, Schisslerstr. 22, vitrolaboristo.
16284 *Winkler Gerhard*, Lindenstr. 24, vitrolaboristo.
Azov na Donu (Sovetio)
16008 *Statejkin I. A.*, Leningradskaja 74, oficisto.
Baracaldo (Vizcaya, Hispanio)
16264 *Ozaita Epifanio*, str. Matadero, tajloro.
Barcelona (Hispanio)
16123 *Carbó Farreras I.*, str. Calle Regas, num. 5, piso 1, lingvisto.
Barnaul (Sovetio)
16221 *Izergin Gennadio*, 1-a Altajskaja 118, kalkulisto.
16067 *Tatarov*, Mamontova 19, instruisto.
Beaucaire (Gard, Francio)
16336 *Guedes Yves*, rue de la République 27.
Bedzin (Polio)
16126 **Cwajgenbaum J.*, Modrzejowska 53, tajlorino.
16231 *Herszlikovicz Gustav*, Zawale 26, tajloro.
16230 *Szpigler Hirsz*, Matackowskiego 52, bakisto.
Benterode b. Kassel (Germanio)
16127 *Schäfer Karl*, Nr. 32, ŝufaristo.
Berlin (Germanio)
16330 *Brettschneider W.*, Bahnhofstr. 2, Tegel, formisto.
15967 *Lange Alfred*, Voltastr. 34, N 31, metalisto.
15968 *Lehmann F.*, Lychnerstr. 124/25, N 58, laboristo.
15969 *Schatt M.*, Clausthaler Str. 2, Pankow, ledlabor.
15970 **Weber Martha*, Bellermannstr. 14, N 14.
Berndorf IV (Aŭstrio)
16066 *Butter Hans*, Veitsau 152.
Bielefeld (Germanio)
16326 *Böhm Walter*, Gehrenberg 39, veldisto.
16327 *Günsher Karl*, Friedrichstr. 42, hejtmuntisto.
16328 *Nölle Gerhard*, Walkenweg 24, ladisto.
Blèrancourt (Aisne, Francio)
16293 *Coadou F.*, instruisto.
Bolechow (Polio)
16167 *Bilinski Izydor*, Matopolska.
Bollebygd (Svedio)
16125 *Andersson Bertil*, Sågen.
Boras (Svedio)
15995 *Håkanson Bror*, Gust. Adolfsgt. 56, tipografisto.
Bourges (Cher, Francio)
11051 *Bourdeau Guy*, rue Barbès 73, seruristo.
16019 *Desmouliere R.*, rue Ed. Vaillant, kaldronisto.
9195 *Dorat Charles*, rue Charlet 36, kontisto.
16018 *Montigny Edm.*, rue de Mazières, metaltornisto.
16020 *Paŭmier Louis*, Bd. Anger 14, mekanikisto.
Braunschweig (Germanio)
16060 *Pohl Gustav*, Mandelnstr. 8/2, pentristo.
16061 *Retat Wilhelm*, Weststr. 59, A., kontoristo.
Bruxelles (Belgio)
16279 *Marshall R.*, Chaussee de St. Job. 302, Uccle.
16280 *Matoŭe Ach.*, rue Guillaume Stocq 54, Ixelles.
Chaux de Fonds (Svisio)
16332 **Meyer Edith*, Moulins 5, kudristino.
Chemnitz-Rottluff 18 (Germanio)
12991 *Geisler Erhard*, Siedlung Busch 9.
Coburg, N. 13 (Victoria, Aŭstralio)
16186 **Hintze A.*, Deen St. 7, edzino.
16190 *Ŝanahan C.*, Ross St. 28.
16188 *Spencer A.*, Munro St. 48, botisto.
Dabrowa Gornieza (Polio)
16095 *Durnai Jan*, Narutowicza 36, laboristo.
16094 *Gruszka Dawid*, Wiejska 16, ŝuisto.
16092 *Krauz Leono*, Sobieskiego 11, lignaĵisto.
16093 *Trebacz Alojzy*, Dabrowskiego 26, inspektisto.
Danzig (Lib. Urbo)
16100 *Rohde Hans*, Emans 9, Schidlitz.
16099 **Rseppe*, Halbe Alle, Opitzstr. 9.
Derby (Britio)
16082 *Basford Samuelo R.*, Radford St. 13.
16083 *Slater Phillis*, Warren St. 65, Alvaaton.
Dnepropetrovsk (Sovetio)
12479 *Kaplan Grigorio*, Komsomolskaja 17, kv. 2.
Doriŝĉi (Sovetio)
16087 *Usov N.*, St. Zaozerje Okt. j. dor., instruisto.
Dresden (Germanio)
16272 *Riedel Fritz*, Ammonstr. 72, ptr., A. 1, pentristo.
16195 *Spieth R.*, Berggiesshübler Str. 19, A. 21, mekan.
Dubniki (Sovetio)
16211 *Strunnikov Nikolao L.*, kamparano.
Dubovka (Stalingr. gub., Sovetio)
16201 *Kulapin T.*
Düsseldorf (Germanio)
15432 *Simon Hans*, Ahnfeldstr. 3, tramisto.

(Daŭrigota)

POR LA ESPERANTISTA TRAKTORO

Laŭ la iniciativo de div. societoj oni jam ofte aranĝis en div. landoj monkolektadon por traktoroj donacotaj al sovetiaj farmkolektivoj. Antaŭ nelonge usona societo "Amikoj de Sovetio" per monkolekto tutlanda donacis 16 traktorojn al sovetiaj farmkolektivoj. Ankaŭ parto de la usona lab. esp-istaro malavare kontribuis sian parton por tiuj traktoroj. Ĝis nun la lab. esp-istoj ne aparte de naciaj societoj, sed kun la gvidado de naciaj societoj neesp-istaj partoprenis en k kontribuis por tiaj solidar-movadoj internaciaj. Tia stato ŝajnigas, ke la naciaj societoj praktikas la internacian solidaron gvidante, k dume ni konsiderantaj nin la pioniroj de reala sennaciismo subtenas finance k morale la entreprenojn de nacie k lande limigitaj societoj, k ke la lab. esp-istaro ne povas entrepreni por-solidaran movadon, kolektadon internacian ekster la kadro de naciaj k neesp-istaj societoj. La nuna stato devus k povus esti tute inversa. La lab. esp-istaro devas aranĝi siajn solidar-entreprenojn, kolektojn tute aparte de naciaj, neesp-istaj societoj. La SAT-anaro ne devas rekoni laŭlandajn limigojn en siaj entreprenoj. La herooj de l' fantazia "Esp-ista Traktoro"[1] jam reale ekzistas en kelkaj landoj. K-doj "Koppel"-oj en multaj landoj fervorege kolektadas monerojn por sukcesigi la solidar-entreprenon de la lab. esp-istaro. Jen kelkaj rezultoj: La Novjorka SAT-anaro kolektis ĝis nun 70 dol. SAT-ano en Kubo kolektis ĉ. 6 dol. inter neesp-istoj. Kolektoj daŭras nun en div. urboj de Usono k aliaj landoj. Ni ricevis donaceton eĉ el Nikaragvo.

Ni esperas, ke en tre proksima tempo la "Esp-ista Traktoro" ne plu estos fantazio, ke ĝi ekplugos la teron de iu sovetia farmkolektivo.

La subskribantoj gratulas K-don Ivnickij pro lia artikolo. Novjorkaj Ge-SAT-anoj: 29, 15 117, 14 984, 14 652, 12 762, 13 835, 10 252, 14 653, 15 145, 14 920, 15 136, 13 286, 13 268, 15 116, 14 387, 11 330, 14 649, 14 388, 15 625, 15 626, 15 627, 15 935, 16 016, 12 865, k 5 novaj SAT-anoj ne ankoraŭ havantaj SAT-matrikulon.

[1] Vidu n-on 275.

NESUFIĈA AFRANKO

Ofte nia administranto k. a. plendas pri ricevo de nesufiĉe afrankitaj leteroj. Kompreneble niaj K-doj sendintoj ne deziras, ke la ricevontoj pagu punafrankon, nur temas pri eraro, forgeso. Kontraŭ tiu malbono certe nur ekzistas unu rimedo, kiu jam de kelka tempo estas praktikata en Danio. Mi donos ekzemplon: la 11. 2. mi forsendis leteron al K-do K., Nijni-Novgorod, kiun mi afrankis per 25-oera poŝtmarko; sed la 13. 2. mi ricevis de la poŝtoficejo jenan sciigon: "Sur via letero de la 11. 2. al K., Nijni-Novgorod, pezo 24 gramoj, mankis 15-oera afranko. Ni supozas, ke vi ne deziras, ke la ricevonto pagu punafrankon k tial petas vin meti 15-oeran markon sur tiun poŝtajon k ĝin reliveri al la poŝtoficejo."

La letero ne estas malfruigita, ĉar la poŝto tuj surgluas la mankantan afrankon. Certe tiu sistemo ankaŭ estas enkondukinda en aliaj lokoj. Samtempe mi volas atentigi pri alia afranko — tre malagrabla. Mi pensas pri la t. n. "migrantaj kartoj", aperintaj dum la lastaj jaroj. Certe iu burĝa sport-esp-isto inventis ilin. Ĝis nun mi ĉiam plusendis ilin; sed kiun plezuron mi havas per tio? Neniam mi ricevis rekompencon, kvankam tio ĉiam estis promesata en presita teksto sur la kartoj. Mi opinias, ke oni havas nenian moralan devon plusendi tiajn kartojn, k estonte mi rifuzos ilin ricevi. Mi kredas, ke estus praktike, se en la antaŭparolo al la SAT-adresaro ankaŭ estus avertata kontraŭ uzo de niaj adresoj por migrantaj kartoj.

H. Nilsen (11 082).

SOVETIANOJ, PROTESTU!

Antaŭ nelonge okazis en Dortmund-Eving porvirina kunveno de l' kom. partio, en kiu paroladis virino restinta kelkajn semajnojn en Sovetio. En la sekvanta diskuto iu virino ankaŭ demandis pri la tiea esp. movado. La respondo estis: "En Sovetio esp-o ne ludas rolon, ĝi estas lingvo por amatoroj, sed neniu serioze lernas ĝin, en Sovetio la partio ordonis lerni la germanan lingvon, ĉar tio estas bezonata pro la en Germanio baldaŭ okazonta revolucio; sen socio de germ. lingvo ne estas eble interrilati kun germanoj. Povas esti, ke esp-o iam estos uzata pli ol nun, sed antaŭe la rusoj lernas germ. lingvon."

Dum la tuta tiea restado (en Krimeo k Moskvo) ŝi ne vidis nek aŭdis ion pri esp-o, kvankam ŝi vizitis ruĝarmeon, ŝipojn, ŝipkonstruejon, fabrikojn, klubojn, infanhejmojn ktp. Tiaj raportoj malhelpas nin sukcesi. Ĉu ne virinoj precipe mankas en niaj vicoj, estontaj patrinoj, kiuj edukos infanojn, havos eblon alparoli ilin esp-e k tiel realigi nian deziron? Gek-doj, montru, ke en Sovetio; vi lernas k aplikas esp-on. Sendu protestojn multnombrajn al la grupestro de l' loka kompartio, K-do W. Dudins, Lüdinghauser Str. 51, *Dortmund-Eving*, Germanio.

H. F. (13 563).

TRA LA MOVADO
(Kroniko)

FRANCIO. Elzaso. 6-an de aprilo okazis en naturamika rifuĝejo Haselbaĥ regiona konferenco de naturamikoj, en kiu la redaktanto de l' naturamika bulteno rekomendis esp. lernadon por okazontaj internaciaj renkontiĝoj (paskon en Münstervalo, pentekoston en norda Vogesmontaro, 13. 7. sur Hartmansvajlerkopf, militbuĉejo, k 14. 7. en Frecourupt). K-doj 7998 k 126 preparas fondon de naturam. grupoj en Grenoble k St. Etienne. (4671.) — *GERMANIO. Ŝverin.* Ĉi tie okazis 22. 3. adiaŭa vespero por la distriktinstruinto eksterlanda, K-do Flower, kun muzikaj k parolaj prezentadoj; paroladis K-do Michling el Hamburg akcentante la progresojn de l' lab. esp. movado en la Meklenburga distrikto dum lasta duonjaro. La distriktestraro konstatis en sia kunveno de 23. 3. kreskon je 102 novaj membroj, fondon de 6 novaj lokaj grupoj dum 6 monatoj. Okazis 19 kursoj kun 286 partopr. en 8 urboj. Dum somero okazos lingvo-perfektigaj aranĝoj, en aŭtuno rekomenciĝos grandskala varbagado. — *SVISIO.* Je 5. k 6. aprilo la lab. esp. grupo en *Ĝenevo* aranĝis ekspozicion kun arte pentritaj afiŝoj, broŝuroj, korespondaĵoj ktp. Krome flugfolioj estis disdonataj. (14 303.)

RECENZEJO

Duope ricevitajn verkojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

Theodor Storm, Du Majstronoveloj (La Blankĉevala Rajdanto k Violo trikolora), tradukitaj el la germana lingvo de Heino Heitmüller. Eld. Heroldo de Esperanto, Köln, Germ. Formato: 13½×19½ cm. Pĝ. 158. Prezo nemontrita.

Kun plezuro mi tralegis tiun bone eldonitan libron. La tradukinto montriĝas bona stilisto. La lingvo fluas agrable. Ne plaĉis al mi nur provaj vortoj kiel ekz. *ĉesidi, sunumi.*

Belga Antologio. Flandra parto. Kompilita k kun literatura resumo de *H. Vermuyten.* Eldonita okaze de la 20-a Univers. Esp. Kongreso. Eld.: Belga Esp. Instituto, 11, Kl. Hondstr., Antverpeno. 1928. Pĝ. 285+V. Form. 15×23 cm. Prezo: nemontrita.

Belga Antologio. Franca parto. Kompilita k kun literatura resumo de *M. Jaumotte.* Eldonita okaze de la 20-a Univ. Esp. Kongreso. Eld.: Belga Esp. Instituton 11, Kl. Hondstr., Antverpeno. 1928. Pĝ. 285+V. Form. 15×23 cm. Prezo nemontrita.

MEMORNOTO

Represis el "S-ulo":

De Vrije Socialist, Zandvoort, 5. 4. (pri ateista lit. en esp-o, kun priesp-a enkonduko de K-do Bout); *Värvind* (Printempa specialn-o eld. de senlab.

unuiĝo en Trelleborg), Tago el vivo de rusa popoljuĝisto.

Priesper. artik. k notojn enhavis: *Münchener Post,* 3. 3., 5. 3., 7. 3., 10. 3., 31. 3.; *Neue Zeitung, München-Nürnberg,* 13. 3. (el "S-ulo"); *Daily Worker, London,* 11. 4., 12. 4. (ankaŭ peresp. mat.); *Signalen,* Stokholm, 10. 4.; *Travail,* Lyon, 12. 4.; *L'Effort,* Lyon, 5. 4.; *El Socialista,* Madrid, 15. 4. (pri la aktiveco de l' tiea grupo kun grupfoto).

Peresper. materialon enpresis: *Neue Zeitung,* München/Nürnberg, 7. 3., 8. 3., 26. 3., 27. 3., 31. 3.

NIA POŜTO

14 361. — "Konkeri" estas la ĝusta formo, kiu troviĝos en la *Plena Vortaro.*

15 515. — Ni transsendos vian artikolon al "LNE".

2877. — Via artikolo aperos baldaŭ. *Red.*

15 877. — En via let. de 10. 4. mankis tiuj 50 lev.

Lubelski. — Vi ja tute ne abonis "LNE". Se en "S-ulo" estas presita ĉi noto, tio ne signifas, ke vi ricevos ĝin senkoste. *Adm.*

KORESPONDADO

Unu enpreso: Simpla trilinia anonco kostas 0.80 mk. g., ĉiu plia linio 0.50 mk. Ni nur akceptas anoncojn kun samtempa pago. L = letero, PK = poŝtkarto, PI = poŝtkartoj ilustritaj, PM = poŝtmarkoj, bfl. = poŝtmarko sur bildflanko, kĉl = kun ĉiuj landoj, esp-aĵo = esperantaĵo. Ĉiuj petantoj pri korespondado havas la devon, nepre respondi almenaŭ unu fojon al ĉiuj petoj koncernantaj la fakon, por kiu ili sin enskribigis.

AŬSTRIO

K-do Karl Humer, *Kematen Nr. 2, b. Wels,* kun sovetianoj, L, PK, pri politiko k vivkondiĉoj. Al ĉ. resp.

BELGIO

— Italo, politike persekutata petas helpon por enmigri Sovetion. Adr.: Pietro Congiu, rue des Chièvres 838, *Hensies* (Hainaut).

BRITIO

K-do F. L. Martin, "Belvoir", Stanley Ave., Gt. Sankey, *Warrington,* Lancs., sendos gazetojn, esp-aĵojn, PI ktp. kontraŭ sovetiaj PM.

BULGARIO

K-do Hr. N. Djambazski (20 j. mezinstrua), vil. *Radotina,* Orhanie, kun K-dinoj el ĉl., krom USSR, L, PI.

ESTONIO

K-dino A. Lilienthal, V-Kuke 25, *Pärnu,* kĉl, precipe kun Kanado pri ĉ. temoj.

GERMANIO

K-dino Hedwig Göldenitz, Kasernenstr. 16, *Rostock* (sportulino), kĉl. Gek-doj, L, PI.

K-do Jakob Müller, Barbara Str. 3, *Rheinhausen N. RH.,* kĉl, *nur* per PI.

K-doj E. Frost, Försterstr. 10, kaj H. Wünsch, Köhlerstr. 79, *Sörnewitz b. Meissen,* kĉl pri tekniko, ekonomio k socia asekuro.

K-do Walter Siemsen, Elbgaustr. 11, *Altona-Eidelstedt,* kun aliaj esp. komencantoj ĉl., pri facilaj temoj, L, PK, PI.

K-do M. Nikola, Schäfferstr. 7, *Bautzen i. Sa.,* kĉl, pri ĉ. temoj, L, PI, bfl, PM. Resp. garantiata.

Poŝtkart-vesperon ni aranĝos la 28. majo. Skribu multnombre! Ĉiu ricevos PI de nia urbo. Adr.: Arbeiter Esp. Grupo (Joh. Köhler), Neugraben 5, *Bautzen i. Sa.*

K-do Willy Fritz, T. 5, 12, *Mannheim,* pri sporto kun Gek-doj en Francio k Usono.

HISPANIO

K-do Juan Legórburu del C., Gignás, 10-4°-2a, *Barcelona,* interŝ. PM el ĉl.

— Lernantoj el esp. kurso koresp. kĉl, pri ĉ. temoj. Turnu vin al: "Circulo Socialista", Hernani, 15, *Madrid.*

K-do L. Puignau, str. Pi y Margall 40, *Palafrugell,* kĉl, PI, PM. Resp. gar.

HUNGARIO

— Dekdu laboristoj diversprofesiaj koresp. kĉl. Gek-doj, por ekzerci la lingvon. Adr.: Miĥaelo Srverle, *Oroshára,* Stöllö 209. — Resp. garantiata.

NEDERLANDO

K-do G. van Dijk, Tuinstr. 59, *Wormerveer,* interŝ. PM kun Sovetio. Povas doni PM el ĉl., valoro kontraŭ valoro aŭ po peco.

SOVETIO

— 20 gejunuloj (pioniroj k junkomistoj) koresp. kĉl, por perfektigi sin en esp. Adr.: A. Birjulin, *st. Podsolneĉnaja,* Okt. ĵel. dor.

— Kun alilandaj lignaĵistoj, precipe kun junuloj koresp. L, PI, Paŭlo Cerepanov, *Keret,* Karelio, 1/u. N-o 42.

— La gelernantaro de la 7-a lernejo en *Kremenĉug* (Ukrainio), strato de Gogol koresp. kun lernantoj el ĉl., pri ĉ. temoj.

— Barnaŭla agrarteknikumo koresp. kĉl, L, PK, gaz., ĵurn., precipe kun kamparanoj, agrarlernejoj, agrikulturistoj, priagrarsistemoj, kamparana k junulara vivo. Adr.: *Barnaŭl,* "Selĥozteĥnikum" Esperantorondeto.

— Grupo de gestudentoj de supera Pedagogia Instituto (fakultato de eksterlandaj lingvoj) koresp. *germanlingve* pri soci-politikaj, studaj k. a. temoj. Resp. garantiata. Adr.: Pedagogia Instituto je la nomo de Gercen, Mojkostr. 48, INO, al docento O. N. Nikonova, *Leningrad.*

— Du junaj K-doj dez. koresp. L, PI, PK, pri ĉ. t. kĉl. Adr.: K-do *V. Piterskij,* Taganskaja 58, kv. 37, *Moskvo 4.*

K-dino *Anna Zolotova,* Ukromnij tupik 4, kv. 5, *Moskvo, 4,* dez. koresp. pri ĉ. t. kĉl. Nepre resp.

K-do *Petro Gankoviĉ,* (22 j. studento, junkomunisto) Pokrovka 31, ĉ. 45, *Moskvo,* dez. koresp. kĉl L, PI, kun komencantoj.

K-do *Nikolao Rezvij,* (studento, 20 j.) Razdelnaja 7, kv. 1, *Moskvo, 15,* dez. koresp. kĉl PI, L, kun komencantoj.

K-do *Aleksandro Pankov,* teknikisto-konstruisto, dez. koresp. kun inĝenieroj pri progreso de tekniko kaj div. polit. temoj. Adr.: Znamenska 7, kv. 1, *Ĥarkov.*

K-dino *Lola Dmitrieva,* Konna 3, kv. 3, *Ĥarkov,* dez. koresp. kĉl junularo pri ĉ. t.

K-dino *Vera Buneviĉ,* Verĥnaja Krasnoselskaja 26, kv. 2, *Moskvo,* dez. koresp. kĉl pri ĉ. t. kaj interŝ. PI, ĵurnalojn, gaz.

K-dino *Mar. Ĥrjapina,* Vokzalnaja 12, *st. Tjaĵin,* Aĉinsk. okr. dez. koresp. L, PK, kĉl.

K-do *Igor Popov,* (19 j.) ul. Lenina 5, kv. 113, *Sverdlovsk* dez. koresp. L, PI, kĉl kaj per literaturo. Resp. garantiata.

K-do *Viktor Ŝkaran,* ul. K. Libkneĥta 5, *Verĥnedneprovsk* dez. interŝ. PM, krom Germanio.

— Viglan koresp-adon garantias 150 gestudentoj pri ĉ. temoj, kĉl. Adr.: Ukrainio, *Kremenĉug,* Pedagogia Teknikumo.

— Scienca Kabineto de Geologio k Mineralogio interŝ. sperton k ekspozaĵojn. Adr.: Ukrainio, *Kremenĉug,* Pedagogia Teknikumo.

— Scienca Kabineto de Terkulturo k Kamparana Mastrumado interŝ. sperton k ekspozajojn kĉl. Adr.: Ukrainio, *Kremenĉug,* Pedagogia Teknikumo.

— 20 instruistoj koresp. kĉl, L, PK. Resp. gar. Adr.: Ukrainio, *Kremenĉug,* Domo de Klerigado, BRO.

SVEDIO

K-do Gustav Schrewelius, *Paarp,* kĉl esperantistoj.

K-do Helge Carlsson (21 j.), kontoristo, Carlberg, Kvarngärderg. 24, *Eskilstuna,* kĉl, pri ĉ. temoj.

ENHAVO:

Presejo: Peuvag. Druckerei-Filiale Leipzig (Germanio)